

Mak **Nægkiariien sə rani mə nəfe i** **nəkukuə**

Mak in rıməkupwən mırar narimnari me ia nimiruien səvəi Iesu. Nətərigien səvəi nərmama mə Mak in iərmama riti sə rınakurirə ia Pol mine Panapas nəpın krouəvisau irapw nəgkiariien amasan ia kwopun me. Mak in raməgkiari pık ia narəien səvəi Iesu Kristo. Matiu, Mak, Luk, Jon, irəha pam haməgkiari ia narəien səvəi Iesu Kristo, mətə nəkukuə səvəi Mak rukwakwa mamrai kwərhakwərha nəgkiariien iərmama rəvsini mukurən. Mak raməgkiari ia wok səvəi Iesu Kristo maməgkiari mwi ia nımtətien me səməme in rino. Mak ramahatən mə Iesu rəmwhen ia iərmama sə ramo wok mauvehi nasoriien. Ikəvsini nəkukuə səvəi Mak nıpərın kahar, nıpərın kuatia raməgkiari ia nəfe kınə ia Kristo ia nəfwakiien sampam ia nimiruien səvənhi ia təkure tıprənə i, maməgkiari irə mamə sampam ia nemhəien səvənhi mine nəpın rınətui mwi ia nemhəien.

Nukune nəgkiariien amasan

¹ Nukune nəgkiariien amasan sə raməvisau Iesu Kristo, Tini Kumwesən.

² Kimərai pen nəgkiariien riti ia nəkukuə səvəi Profet Aesea fwe kupwən. Nəgkiariien nəha rani iamınhi irə mə,
“Ətə ro, takərhi pen iərmama sə trəgkiari tukwini səiou,

in trukupwən ia niram mevən, məpərhi səim
suatuk.”

³ “Reri iərmama riti raməkwein əpwəmwis ia
kwopun akwesakwes ikin mamini mə,
‘Kimiaha tihaməkeikei mhəpərhi suatuk səvəi
Iərimənu səkitaha,
mhəmri atukwatukw suatuk ouihi me
səvənhi.’”

⁴ Ro iaminihi irə Jon rier irapw ia kwopun akwe-
sakwes ikin, maməvisau irapw ti nərmama mə,
“Kimiaha tihaməkeikei mhərərīg ia noien ərəha
me səkimiaha, mho paptas, nənə Kumwesən
trəpwəh nərpwinien noien ərəha me səkimiaha.”

⁵ Nərmama pam ia tənə Jutia mine Jerusalem
həuvən ti Jon, mamhəni irapw noien ərəha me
səvənraha, nənə in ramo paptas ia nirəha ia nui
aris Jotan.

⁶ Jon ramarkahu ia tinari kino ia nimwheri kamel,
mamətoti ia teki nərimiru, maməni kinhə mine
kwənipwət ia sukapak.

⁷ Ramini irapw mə, “Kurirə ia nirak, iərmama riti
fwe rauvehe. Niskaiien səvənhi rasori məpi raka
iou. Iapkamwhen mhə mə takərpəsuk mifi raka
nəkwus ia səvənhi put.

⁸ Iou iakamo paptas ia kimiaha ia nui, mətə in tru-
vehe mo paptas ia kimiaha ia Nənimwīn Ikinan.”

Jon ro paptas ia Iesu

⁹ Ia nəpin nəha Iesu ruku pen fwe ia taon nəha
Nasaret ia tənə Kalili, muvehe, nənə Jon ro paptas
irə ia nui aris Jotan.

¹⁰ Nəpɪn atukwatukw Iesu rutə pehe ia nui, rətoni kəpuapen rəkʷag, Nənɪmwɪn Ikinan rosi mak inhərɪpw reiwaiu pehe məkure irə.

¹¹ Nənə reri Kumwesən ruku pen ia neiai mini mə, “Ik nərik keikei. Rerik ragien tukw ik.”

Setan raməmwur mə tro Iesu rɪmwei ia nərəhaien

¹² Jon rino raka paptaes ia Iesu. Nənə Nənɪmwɪn Ikinan rərhi pen Iesu revən ia kwopun akwesakwes ikin.

¹³ Rarə ikin meste nəpɪn foti. Ia nəpɪn nəha Setan raməmwur mə tro Iesu rɪmwei ia nərəhaien. Iesu ramarə irəha nəri əprmin me. Nagelo me hamo tukwini nari min.

Iesu rɪnaməvisau irapw nəgkiariien amasan səvəi Kumwesən

¹⁴ Kəkwtəmhiri Jon, kuvehi puwnimwə ia kalapus. Kurirə ikin Iesu ruvehe ia tənə Kalili, maməvisau irapw nəgkiariien amasan səvəi Kumwesən, mamini mə,

¹⁵ “Təkwtəkʷuni rino nəpɪn atukwatukw. Nɪtətə sə Kumwesən ramərɪmənʉ irə ruvəuvehe ipaka. Tihərərɪg ia noien ərəha me səkimiaha, mhəni nɪpərhiendien ia nəgkiariien amasan səiʉ.”

¹⁶ Nəpɪn Iesu ramavən ia nɪkare nui asori Kalili, rətoni Saemon irau piəvni nəghɪn nə Antru krauerukw net ia nui. Irau krauerukw net ia nui ti nəri nə mə irau iərmama mi kravi nəmu.

1:11: Sam 2:7, Aes 42:1, Mat 12:18, Mak 9:7

1:13: Sam 91:11-13

1:14: Mak 6:17

1:15: Mat 3:2, Kal 4:4

¹⁷ Iesu rini pen ti nirau i mæ, “Rouvehe roukuriræ iou, pwæh tako kimirau tirouvehe iærmama mi sæ kravi nærmama.”

¹⁸ Nænæ tækwætækwuni a krouæpwæh net sævænrau roukuriræ in.

¹⁹ Kuriræ ikîn Iesu ravæn ouihi a mwi, mætoni tini Sepeti Jemes mine piævni næghin næ Jon. Krauækure ia nækwai nitætæ ouihi riti rautiri net me.

²⁰ Iesu rætoni irau, mækwein irau. Nænæ krouæpwæh sævænrau tata Sepeti ramækure ia nækwai nitætæ ouihi iræha nærmama sæmæme ramæroku iræha ti noien wok sævænhi, rouevæn roukuriræ Iesu.

Iesu rækoui irapw nænimwîn æræha ia iærmama riti

²¹ Iesu mine nærmama me sævænhi hæuvæn ia taon riti næghin næ Kapaneam. Ia Sapat Iesu ruvnimwæ ia nækwai nimwæfwaki sævæi nækur Isrel mamahatæn nærmama me.

²² Iræha hærkæri asori nari ia nahatænien sævænhi, ti næri næ mæ in ramahatæn iræha ræmwhen iærmama sæ rauvehi nasoriien ruku pen ti Kumwesæn. In ropæ ia nahatæn me sævæi Loa.

²³ Nænæ tækwætækwuni a iærmama riti sæ nænimwîn æræha ramaræ iræ ruvnimwæ pehe ia nækwai nimwæfwaki sævænraha,

²⁴ mækwein æpwæmwis, mini mæ, “Iesu, ik iæmæ Nasaret! Ikuvehe mæ tiko næfe ia kimaha? Ikuvehe mæ tikouraha kimaha uæ? Iakukuræn ik. Ik iæmæ ikinan sævæi Kumwesæn.”

²⁵ Mætæ Iesu rinise nænimwîn æræha, mini mæ, “Æpwæh nægkiariien, mier ia iærmama i.”

26 Nənə nənımwın ərəha rəkwein əpwəmwis, mikiukiu ia nıpwran, mier.

27 Kurirə irə nərmama me nənimenraha rier. Haməres irəha me i mə, “Nəfe nəha? Nahatənien vi riti uə? İəmə i rauvehi nasoriien, mamini nəkwan ti nənımwın ərəha me, nənə irəha ho.”

28 Təkwtəkwuni a mwi nəgkiariien kamini ia İesu rier mevən ia kwopun me pam ia tənə Kalili.

İesu ro nərmama həpik nemhəien rarə ia nırəha həuvehe mhəsanin

29 İesu rier irapw ia nimwəfwaki səvəi nəkur İsrəl irəha Jemes mine Jon mine Saemon mine Antru. İrəha həuvən atukwatukw mhəuvnimwə ia nəkwai nimwə səvəi Saemon mine Antru.

30 Nəpin hapirapw fwe ikin, nərmama həvisau pen m İesu mə kaka pran səvəi Saemon ramapri, maməkwiei fifa.

31 Ro iamınhi irə İesu revən mətoni, muvehi rəgi prən nəha, mivi utə. Təkwtəkwuni a mwi nemhəien raraka ia prən nəha. Rəsanin mevən misui raka nəveginien muvei pen minraha.

32 Raməruarəv meri ruvəivə. Nənə nərmama me həuvehi pam nərmama səməme nemhəien rarə ia nırəha mine səməme nəremhə me kamharə ia nırəha həuvehi irəha mhəuvehe ti İesu.

33 Nərmama pam ia rukwənu səvəi Saemon housəsimwın pen irəha ia kwəruə ia nimwə səvənhi.

34 Nənə İesu ro nərmama həpik nemhəien səpəmsəpə rarə ia nırəha həuvehe mhəsanin. In rəkoui irapw nəremhə me həpik ia nərmama, mətə

rinise nāremhə me nəha mə tuhəpwəh nəgkiariien ti nəri nə mə irəha həukurən mə in sin.

³⁵ Ia nəpnəp̄in anan, rapitəv̄ ihi, Iesu rətui mevən fwe ia kwopun riti sə nərmama həiwən ikin, maməfwaki fwe ikin.

³⁶ Nənə Saemon mine in me nepw̄in kamhətui in.

³⁷ Nəp̄in hətoni Iesu, həni pen tukwe in mə, “Iesu, nərmama pam fwe kamhətui ik.”

³⁸ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Pwəh səuvən mwi ia rukwənu me nəha ipaka tukutaha. Takəvisau mwi minraha, ti nəri nə mə səiou atukwatukw nəha wok iakiməuvehe tukwe.”

³⁹ Nənə Iesu revən mukurau ia tənə Kalili, maməvisau ia nəkwai nimwəfwaki me səvəi nəkur Isrel, maməkoui irapw nāremhə me ia nərmama.

Iesu romasan iərmama riti sə nemhəien skai raməmak ia tek̄in

⁴⁰ Iərmama riti nemhəien skai riti raməmak ia tek̄in. In ruvehe ti Iesu, minimwi nukurhun mi ia nənimen, mini pen tukwe in mə, “Mə rerim ragien ko iko iakəmher?”

⁴¹ Nənə Iesu rerin rərkwəp̄ir tukwe. In rosə pen rəgin, mirapi in, mini mə, “Rerik ragien. Tikuvehe məmher.”

⁴² Nənə təkwtək̄wuni a nemhəien raraka irə. Iesu ro n̄ipwran ruvehe məmher mwi,

⁴³⁻⁴⁴ mərhi pen i, minise pen tukwe in mə, “Tikətui amasan tukwe, məpwəh ninien nəfe iakino mik ti iərmama riti, mətə tikevən atukwatukw ti pris pwəh rətoni n̄ipwram mə rinəmher. Tikuvei pen nəfe m Kumwesən sə

1:35: Mat 14:23, Mak 6:46

1:39: Mat 4:23, 9:35

1:43-44: Mak

3:12, 7:36, Lev 14:1-32

Moses rīmāni. Nərmama tuhətoni həukurən mə nemhəien i ruvəiwən ia nīpwram.”

⁴⁵ Mətə nəpīn iərmama nəha rəpwəh Iesu mier, rīnani irapw nəfe Iesu rīno mīn ti nərmama me. Nəgkiariien səvənhi ruviris ro pen riskai ti Iesu mə travən mevən mwi ia rukwənu riti mwi. Mətə ramavən a ia kwopun me nərmama həiwən ikin. Nərmama pam ia kwopun me kamhəuvehe tukwe.

2

Iesu romasan iərmama riti nisun mi krouemhə

¹ Nəpīn me nepwīn rukurau, nənə Iesu rīrərig pehe mwi ia Kapaneam. Nərmama me həregi kaməvisau mə in fwe ia nəkwai nimwə.

² Ro iamīnhi irə irəha həuvən mhousəsimwīn pen irəha me tukwe. Nəkwai nimwə rukuər ia nərmama. Kwopun səvəi nəkureien riwən fwe imwə mīne ia kwəruə. Iesu raməvisau irapw nəgkiariien amasan mīnraha.

³ Ia nəpīn nəha nərmama kefə həuvehi iərmama riti mhəuvehe ti Iesu. Iərmama nəha nisun mi krouemhə. Ko rīpkavən mhə.

⁴ Həuvehi pehe, mətə ko həpkəuvən mhə ipaka ti Iesu ti nəri nə mə nərmama həpīk anan. Ro iamīnhi irə irəha həputə ia təkure nimwə, mho ruei nimwə riti ratukwatukw ia kwopun nəha Iesu raməkure ikin. Ho pam ruə, həuvehi irapw niməhan sə iərmama nisun mi krouemhə ramapri irə reiwaiu.

⁵ Nəpīn Iesu rətoni nahatətəien səvənraha, rīni pen ti iərmama sə nisun mi krouemhə mə, “Nərik, iakinenouenou raka noien ərəha me səim.”

⁶ Nahatən me nepwɪn səvəi Loa kamhəkure fwe ikin, rerɪnraha ramrhi mə,

⁷ “Rəfo iəmə nəha raməgkiari iamɪnha irə mɪne? Nəgkiariien nəha rərəha. Kumwesən əpa rukurən nenouenouien noien ərəha me. Sin mwi rukurən noien?”

⁸ Təkwtəkɥuni a Iesu rukurən nətərigien səvənraha, mɪni pen tɪ nɪrəha i mə, “Rəfo rerɪmiaha ramrhi iamɪnhi?”

⁹ Nəgkiariien mi sə pəku nəha rɪməru tukw iou tɪ nɪniien tɪ iərmama i nɪsun mi krouemhə: nəgkiariien i mə, ‘Iakinenouenou raka noien ərəha me səim,’ uə nəgkiariien i mə, ‘Ərer, muvehi nɪməhan səim, mavən mamevən’?

¹⁰ Mətə iakokeikei mə kɪmiaha tihəukurən mə iou, Iəməti Iərmama, iakauvehi nasoriien ia tɪprənə i. Iakukurən nenouenouien noien ərəha me.”

¹¹ Nənə Iesu rɪni pen tɪ iərmama sə nɪsun mi krouemhə mə, “Iakani pehe tukw ik i mə ərer, muvehi nɪməhan səim, mavən mamevən fwe imwam.”

¹² Təkwtəkɥuni a rərəer, muvehi nɪməhan səvənhi ia nəmri nərmama, mavən mamevən. Nənə irəha nənimenraha rier. Həgnəgini Kumwesən mə, “Səpkətə raka mhə nari riti iamɪnhi irə ia nəpɪn riti!”

Iesu rəkwein Livae mə trukurirə in

¹³ Iesu revən mwi mamavən ia nɪkare nui asori Kalili. Nərmama həpɪk həuvehe tukwe, nənə in ramahatən irəha.

¹⁴ Ia nəpɪn nəha ramavən mətoni Livae tɪni Alfeas raməkure ia nɪmwə kamərəku pen takis

ikin. Iesu rini pen tukwe in mə, “Kurirə iou.” Nənə Levi riskəmter mukurirə in.

¹⁵ Kurirə irə Iesu revən maməni nari ia nəkwai nimwə səvəi Livae. Nərmama kamərəku pen takis minraha mine nərmama ərəha me nepwın mwi həpik kəmhani pəri nari irəha min mine nərmama me səvənhi. (Ro iamınhi irə mine ti nəri nə mə nərmama kamərəku pen takis minraha mine nərmama ərəha me nepwın mwi həpik kəmhəkurirə ia Iesu.)

¹⁶ Nənə nahatən me səvəi Loa, irəha mwi Farisi me, həuvehe mhətoni Iesu raməni nari irəha nərmama kamərəku pen takis minraha mine nərmama ərəha me nepwın mwi. Irəha həres nərmama me səvənhi mə, “Rəfo in raməni nari irəha nərmama kamərəku pen takis minraha mine nərmama ərəha me nepwın mwi?”

¹⁷ Nəpın Iesu riregi nəgkiariien səvənraha, rini pen ti nirəha i mə, “Nərmama həsanin tuhətui tokta ti nəfe? Mətə nərmama kəmhəmhə kəmhətui tokta. Iou iapkuvehe mhə mə takəkwein nərmama atukwatukw me, mətə iakuvehe mə takəkwein nərmama ərəha me.”

Noien vi ko rıpkuvehe mhə mo kuatia irau noien ivıs

¹⁸ Nəpın riti nərmama me səvəi Jon Paptaes irəha Farisi me kəmhəpwəh naniien nari ti nəfwakiien. Nərmama nepwın həuvehe mhəres Iesu i mə, “Rəfo nərmama me səvəi Jon mine Farisi me kəmhəpwəh naniien nari ti nəfwakiien, mətə səim nərmama me həpko mhə?”

19 Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Nərmama ia nəveginien i kamo ti narə viien səvəi iərman mine pran tuhaməkeikei mhani nari, mamhagien, ti nəri nə mə iərman sə ripkarə vi a irau pran səvənhi ramarə irəha minraha. Ripkatukwatukw mhə mə irəha tuhəpwəh naniien nari ti nəfwakiien ia nəpın nəha.

20 Mətə tripkuvehe ia nəpın sə tipkuvehi raka iərman sə ripkarə vi a irau pran səvənhi tripkarə mhə mwi irəha minraha. Ia nəpın nəha irəha tuhəpwəh naniien nari ti nəfwakiien.

21 Iərmama riti riwən ko ruvehi nipəri tinari vi mitiri tukuahag ia ruei tinari ivis. Trini minuə ro iamınhi irə, nipəri tinari vi truvehe mikimkim, meitehi tinari ivis mo ruen rasori.

22 Iərmama riti riwən ko rətəgi pen waen vi ia tiki waen tui sə kino ia teki nəni. Trini minuə ro iamınhi irə, waen vi trəse tiki waen tui rəsisi məpəruə. Nənə tiki waen tui mine waen vi irau pəri krouərəha. Mətə waen vi tukətəgi pen ia tiki waen vi me.”

Iesu in Iərimənu səvəi Sapat

23 Nəpın riti ia Sapat Iesu ramavən maməpi simwin ia nimei wit me nepwin. Nərmama me səvənhi kamhəkurirə in, mamhesi kwənkwai wit, mamhani.

24 Ro iamınhi irə Farisi me həni pen ti Iesu i mə, “Ətə ro. Nərmama me səim kamho noien riti ripkatukwatukw mhə ia Loa səkitaha mə tuko ia sapat. Rəfo kamho iamınha irə?”

25-26 Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Rosi kımiaha hiəpkəvsini raka mhə ia Nəkukuə Ikinan

nəfe Kig Tevit rino fwe kupwən uə? Ia nəpɪn nəha Apiatar rauvehi wok irə səvəi pris asori anan, Kig Tevit mine nərmama me səvənhi nəveginien riwən ti nirəha, nukumhə rinahi irəha. Nənə Kig Tevit ruvnimwə ia nimwə səvəi Kumwesən, muvehi bred ikinan sə raməmak ia nifatə. Ripkatukwatukw mhə ia Loa səkitaha mə in trəni bred nəha, pris me əpa həukurən naniiən. Mətə Kig Tevit rəni, muvei pen mwi m nərmama me səvənhi hani.”

²⁷ Nənə Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Kino Sapat ti iərmama. Kipko mhə iərmama ti Sapat.

²⁸ Ro pen iou, Iəməti Iərmama, iakamərimənu ia Sapat.”

3

Iesu romasan rəgi iərmama riti

¹ Iesu revən muvnimwə mwi ia nimwəfwaki səvəi nəkur Isrel. Iərmama riti ia nəkwai nimwəfwaki nəha rəgin rərfe ko ripkuvi atukw mhə i.

² Nəmə asori me kamhətə Iesu mə trəfo irə mine. Trini minuə romasan iərmama nəha ia Sapat, tuhəni ərəha in tukwe.

³ Iesu rini pen ti iərmama sə rəgin rərfe mə, “Ərer ia kurkwai nərmama.”

⁴ Nənə Iesu rəres pen irəha i mə, “Ratukwatukw ia Loa səkitaha mə ia Sapat tuko noien amasan uə tuko noien ərəha? Ratukwatukw mwi mə tuku-vehimiru iərmama uə tukousi əpune?” Iesu rəres pen irəha i, mətə həpwəh nəgkiariien.

⁵ In rəti ərari mamətə irəha. Niemaha rəpi. Rerɪn rəpou ti nəri nə mə kənpəwənrəha riskai. Nənə in

rini pen ti iarmama sə rəgɪn rərfe mə, “Tiko muvi atukw rəgɪm.” Iarmama nəha ruvi atukw rəgɪn. Rəgɪn ruvehe mamasan mwi.

⁶ Nənə Farisi me həier irapw, mhəuvən akwauakw ti nərmama me səvəi Kig Herot. Irəha housəsɪmwɪn irəha me mhəni ərəha Iesu, mamhətui suatuk mə tuhousi əpune in.

Nərmama həpɪk kamhəkurirə ia Iesu

⁷ Iesu rier irəha nərmama me səvənhi, mevən fwe ia nui asori Kalili. Nəkur Kalili həpɪk həkurirə i.

⁸ Nərmama həpɪk mwi nəha ikin nəpɪn həregi narimnari me nəha Iesu ramə həuvehe mhətoni in. Nəpwɪn həuku pen ia tənə Jutia mine Jerusalem, nəpwɪn həuku pen ia tənə Itumia, nəpwɪn həuku pen ia nui aris Joten pen, nəpwɪn mwi həuku pen ia kwopun me nəha ipaka ti taon mi nəha Taea mine Saeton.

⁹ Ti nəri nə mə nərmama me nəha həpɪk anan, Iesu rini pen ti nərmama me səvənhi minuə tuhəpnəpenə ia nitətə ouihi riti pwəh in rəkure irə kamo nərmama həsigəsigi in.

¹⁰ In rini iamɪnhi irə mine ti nəri nə mə in rinomasan raka nərmama həpɪk mo pen səməme kamhemhə kamhəuvehe ipaka tukwe mə tuhərapɪ in.

¹¹ Nənə ia nəpɪn me, nəpɪn nənimwɪn ərəha me səməme kamharə ia nərmama kamhətoni in, kamhənɪmwɪ nukurhunraha ia nənimen, mamhəkwein asori, mamhəni mə, “Ik Tini Kumwesən.”

3:6: Mat 22:15-16

3:8: Mat 4:25

3:9: Mak 4:1, Luk 5:1-3

3:10: Mat 14:36

3:11: Luk 4:41

12 Mətə Iesu ranise pen əknekɪn tɪ nɪrəha i mə tuhəpwəh nəkwein əpwəmwɪsien nəghɪn iamɪnhi kamo nərmama həregi həukurən in.

Aposol me səvəi Iesu Kristo

13 Iesu rutə ia təkueɾ riti, məkwein nərmama me səvənhi səməme in rokeikei mə irəha tuhəuvehe tukwe, nənə irəha həuvehe.

14 In rərpwi rəgɪn ia nɪrəha pam twelef, mɪsegi pen nəghɪnraha mə aposol me.^a Irəha tuhamarə pəri irəha Iesu. In trərhi pen irəha həuvən mhəvisau irapw nəgkiariien amasan.

15 In truvei pen nasoriien mɪnraha. Ia nasoriien nəha irəha tuhəkoui irapw nəremhə me ia nərmama.

16 Nəghi aposol me nəha ro iamɪnhi irə: Saemon (iəmə Iesu risegi pen nəghɪn sə vi mə Pita).

17 Nənə Jemes mɪne piəvni nəghɪn nə Jon (irau tɪni Sepeti mi. Iesu risegi pen nəghɪnrau sə vi mə Poanejes. Nɪpwrai nəgkiariien nəha in nə mə tɪni karuəruə mi).

18 Nənə Antru, mɪne Filip, mɪne Patolomiu, mɪne Matiu, mɪne Tomas, mɪne Jemes tɪni Alfeas, mɪne Tateas, mɪne Saemon (iəmə sə kupwən rakurirə nəmə me nəha kəmhəmwur mə tuhəkoui irapw nəkur Rom).^b

19 Nənə Jutas Iskariot (iəmə sə ruvehi pen Iesu ia rəgi nərmama səməme kəmhəmwəki in).

3:12: Mak 1:34 **a 3:14:** "Aposol" Nɪpwrai nəgkiariien nəha in i mə, "Iərmama sə kəmərhi." **3:16:** Jon 1:42 **3:17:** Luk 9:54

b 3:18: Nəmə me nəha səməme kəmhəmwur mə tuhəkoui irapw nəkur Rom rerɪnraha rɪpkagien mhə mə nəkur Rom kəmhərɪmanu ia nəkur Isrel. Ro pen kəmharuagən, mamhousi nəkur Rom tukwe.

Nahatən me səvəi Loa həni ərəha Iesu

²⁰ Kurirə irə Iesu revən muvnimwə ia nimwə riti. Nərmama me həuvehe mwi tukwe. Irəha həpik. Ro pen Iesu mine nərmama me səvənhi nəpən səvənraha riwən ti nəniien nari.

²¹ Nəpən nəkur imwəni me həregi nəfe Iesu ramo, həuvən mə tuhəuvehi raka in, mhəni mə, “In ramarməri.”

²² Ia nəpən nəha nahatən me nepwən səvəi Loa həuku pen fwe ia Jerusalem, mhəni ərəha Iesu, mhəni mə, “Pielsepul ramarə ia iəmə nəha. Iəmə nəha raməkoui irapw nəremhə me ia niskaiien səvəi iəremhə sə in rasori ia nəremhə me.”

²³ Irəha həni ərəha Iesu iamənhi irə ro pen Iesu rəkwein pen irəha həuvehe. Rəgkiari minraha, mini nusipekinien riti ti nirəha i mə, “Rəfo irə? Ko Setan rəkoui irapw nəremhə me səvənhi ia nərmama uə rekəm?^C

²⁴ Trini minuə ieni riti ruai narəien səvənhi ro kəru irə, nərmama me səvənhi kamhousi irəha me, nitətə sə ieni nəha ramərimənu irə ko ripkərer əpwəmwis mhə.

²⁵ Trini minuə nərmama səməme kamharə ia nəkwai nimwə riti həuai narəien səvənraha ro kəru irə, kamhousi irəha me, irəha ko həpkərə amasan mhə.

²⁶ Nənə trini minuə Setan ruai narəien səvənhi ro kəru irə, raməkoui irapw nəremhə me səvənhi ia nərmama, noien səvəi Setan ko ripkərer əpwəmwis mhə. Trəsas miwən.

²⁷ Iərmama riti riwən ko revən ia nəkwai nimwə səvəi iəmə skai riti, makres narimnari me səvənhi.

3:21: Jon 10:20 **3:22:** Mat 9:34, 10:25 **C 3:23:** Nəgkiariien səvəi nəkur Kris kupwən rini mə, “Rəfo, ko Setan rəkoui irapw Setan?”

In traməkeikei mukupwən məkwətəmhiri iəmə skai nəha, mərihi rəgɪn mi mɪne nɪsun mi. Kurirə irə in rukurən nevənien makres narimnari me fwe ia nəkwai nimwə səvənhi.

²⁸ Iakani nɪpərhiendien tukumiaha i. Kumwesən rukurən nenouenouien nərəhaien me pam səməme nɪpwnəti nərmama me tuho uə tuhəni irə, məpwəh nərpwɪnien.

²⁹ Mətə iərmama sə trɪni ərəha Nənimwɪn Ikinan, Kumwesən trɪpkenouenou mhə nərəhaien səvənhi ia nəpɪn riti. Nərpwɪnien səvənhi trarə rerɪn.”

³⁰ Iesu rɪni nəgkiariien nəha tɪ nəri nə mə nəhatən me səvəi Loa haməni mə, “Nənimwɪn ərəha ramarə irə.”

³¹ Ia nəpɪn nəha piəvi Iesu me mɪne mama səvənhi həuvehe mamhərer fwe iruə, mhərhi pen nəgkiariien tɪ Iesu mə truvehe.

³² Nərmama həpɪk kamhəkure kurkurau ia Iesu. Irəha həni pen tukwe in mə, “Ətə ro! Səim fwe mama mɪne piam me kamhərer fwe iruə mamhəres ik.”

³³ Miregi Iesu rɪni mə, “Sin nəha səiou mama? Nɪsɪmə nəha piak me?”

³⁴ In rəti ərari mamətə səməme kamhəkure kurkurau i, mɪni pen tɪ nɪrəha i mə, “Kɪmiaha i səiou mama me. Kɪmiaha i piak me.

³⁵ Nərmama səməme kamho nəkwai Kumwesən, irəha həmwhen ia mama me mɪne piak me səiou.”

4

Iesu rusipekɪn ia iərmama sə rauini nuni nari ia nəmhien

¹ Iesu rīnamahatən mwi nərmama ia nīkare nui asori. Nərmama me həpīk həuvehē mhousəsimwīn pen irəha me tukwe. Ro pen Iesu rəputə ia nītətə ouihi riti fwe peraha, məkure irə. Nərmama me pam kāmhərer parei ia nīkare nui asori.

² Iesu ramahatən irəha narimnari me rīpīk ia nusipekīnien me. Nəpīn ramahatən irəha, rani mə,

³ “Tihəregi ro! Iərmama riti revən mə truini nuni nari ia nəmhiēn səvənhi.

⁴ Nəpīn rauini pen nuni nari me, nuni nari me nepwīn həsas pen ia suatuk. Menu me həuvehē mhani pam.

⁵ Nuni nari me nepwīn həsas pen ia təkure kəpwier sə tīprənə rouihi ikīn. Həutə akwauakw ti nəri nə mə nuanraha rīpkeiwaiu amasan mhə ia tīprənə.

⁶ Nuanraha rouihi. Ro pen nəpīn meri rəkwiiri, mənhi, haukei pam.

⁷ Nuni nari me nepwīn həsas pen ia tīprənə sə nəkwus ərəha rautə irə. Nəkwus ərəha me nəha həuviris mhəuvehē mhousəman pam. Ro pen nuni nari me həpkukuə mhə.

⁸ Nuni nari me nepwīn həsas pen ia tīprənə amasan, mhəutə amasan, mhəukuə. Nepwīn kwənkwan toti, nepwīn kwənkwan sikisti, nepwīn kwənkwan hantret.”

⁹ Iesu rīni mə, “Iərmama sə nəkwəregīn rarə ti nīregiēn nari traməkeikei mətərig amasan.”

Nərmama me səvəi Iesu həres nīpwrai nusipekīnien me

¹⁰ Nəpɪn Iesu əpa, nərmama səvənhi twelef həuvehe irəha nərmama me nepwɪn mwi səməme kamharə ipaka ti Iesu, mhəres pen mə rəfo in ramahatən nərmama ia nusipekinien me.

¹¹ Iesu rɪni pen ti nirəha i mə, “Kɪmiaha nərmama me səiou kɪnəsevər ia suatuk tukumiaha hiəukurən nitətə sə Kumwesən ramərɪmənʉ irə mə in rəfo irə. Mətə nərmama iruə me, iakamahatən irəha ia nusipekinien me a,

¹² mə irəha tuhətə, mətə tuhəpwəh nətəien mhəukurən. Irəha tuhəregi, mətə tuhəpwəh niregiien mhəukurən. Ro iamɪnhi irə ko irəha həpwəh nɪrərɪgiien mhəuvehe ti Kumwesən minuə in trenouenou noien ərəha me səvənraha.”

Iesu rɪni irapw nɪpwrai nusipekinien

¹³ Iesu rəres pen nərmama me səvənhi mə, “Rəfo? Kɪmiaha hiəreirei nɪpwrai nusipekinien səvəi iərmama sə rauini nuni nari? Ro iamɪnhi irə tihəfo mhəukurən mwi nusipekinien me nepwɪn mwi?

¹⁴ Iərmama sə rauini nuni nari rəmwhen ia iərmama sə raməvisau irapw nəgkiariien amasan.

¹⁵ Nərmama nepwɪn həmwhen ia nuni nari sə həsas pen ia suatuk. Nəpɪn hamətərig iərmama raməvisau irapw nəgkiariien amasan, təkwtəkʉwuni a mwi Setan ruvehe muvehi raka nəgkiariien nəha hamregi.

¹⁶ Nərmama nepwɪn həmwhen ia nuni nari sə həsas pen ia təkure kəpwier. Nəpɪn hamregi nəgkiariien amasan, həuvehi, mhagien tukwe.

¹⁷ Mətə nəgkiariien nəha rɪpkeiwaiu amasan mhə ia rerɪnraha rəmwhen ia nuai nei me. Irəha

tuhəuvehi nəgkiariien nəha səvəi nəpɪn ouihi a. Nəpɪn nərmama tuho nəmisəien mɪnraha, uə tuhometə irəha ti nəgkiariien amasan, tuharaka akwauakw a irə.

¹⁸ Nərmama nepwɪn həmwɪhen ia nuni nari sə həsas pen ia tɪprənə nəkwus ərəha rautə irə. Həregi nəgkiariien amasan,

¹⁹ mətə hamətərig pɪk ia narimnari me səvəi tɪprənə i. Mane rameikuə ia nɪrəha, mavi raka nətərigien səvənraha. Hokeikei mə tuhəuvehi nautə me nepwɪn mwɪ. Nətərigien me nəha həuvnimwə ia rerɪnraha mhousəman nəgkiariien amasan rəpwəh nukuəien.

²⁰ Mətə nərmama nepwɪn mwɪ həmwɪhen ia nuni nari sə həsas pen ia tɪprənə amasan. Irəha həregi nəgkiariien amasan, mhəuvehi, mhəukuə. Riti nukwan toti, riti nukwan sikisti, riti nukwan hantret.”

Laet sə kousəman

²¹ Iesu rɪni pen ti nɪrəha i mə, “Trɪni mɪnuə iərmama riti ruvehi laet, muvnimwə pehe, ko rəuiui ia nari riti uə rukurei pen ia kwopun afafa ikin? Rekəm! Traməkeikei mukurei pen ia nəri kakurei pen laet irə.

²² Narimnari me pam səməme hamərkwafə tuhaməkeikei mhəier irapw. Narimnari me pam səməme haməmak afafa tuhaməkeikei mhəuvehe ia nukuraanien.

²³ Kimiaha nərmama nəkwəregimɪaia rarə ti nɪregiien nari, tihətərig amasan.”

24 Iesu rarə mini pen mwi ti nirəha i mə, “Tihətərig amasan ia nəfe hiamregi. Nəfe nari hiəuvehi pen tukuvehi pehe rəmwhen rirərig mwi tukumiaha nənə kuvehi pehe sə rəkwaku.

25 Ro iamīnhi irə ti nəri nə mə iərmama sə kuvei pen nari riti min, ro wok irə, tukuvei pen sə rəkwaku min. Mətə iərmama sə kuvei pen nari riti min, ro nəri auər a irə, tukuvehi raka pam tukwe.”

Iesu rusipekīn ia nuni nari sə rutə

26 Iesu rini mə, “Nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə rəmwhen ia iərmama riti sə ruini nuni nari rəsas pen ia tīprənə.

27 Ruini pam nuni nari, mevən mapri. Mapri ia nəpīn meste rīran. Revən mamavən. Nənə nuni nari rīruəruə mutə. Mətə iərmama nəha rīreirei mə rəfo mo iamīnhi irə.

28 Tīprənə a ro nuni nari rutə, merip tukun, mifi tihin, mo kwənkwan.

29 Mətə nəpīn kwənkwan rīmruə, iərmama nəha revən mesi, ti nəri nə mə nəpīn atukwatukw nəha səvənhi.”

Iesu rusipekīn ia nuni nari sə rouihi

30 Iesu rini mə, “Tsəfni ia nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə? Rəfo irə? Nəfe nəha nəgkiariien tsəni mhəusipekīn irə?

31 Nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə rəmwhen ia kwənuni nei nəha mastat. Nəpīn kīnimwi pen ia tīprənə, nuni mastat rouihi anan ia nuni nei me.

32 Mətə nəpīn kīnimwi pen pam, rutə masori məpi raka nəpīgīn me pam. Rəgrəgīn rasori.

Menu me ia nimagouagou ho pen kwətəpag me səvənraha irə, mhəkure afafa irə.”

³³ Iesu rini irapw nusipekinien me ripik mwi həmwhen ia səməme i, mamahatən nərmama me ia nəgkiariien amasan, mīni pen atukwatukw rəmwhen mə irəha tuhəregi mhəukurən.

³⁴ Iesu rəpwəh niniien nəgkiariien əpə iti mwi ti nirəha, nusipekinien me a. Mətə kurirə ikin, nəpīn Iesu mīne nərmama me səvənhi irəha əpa, rini irapw pam nipwrai nəgkiariien.

Iesu rīnise nīmətagi asori ia nui asori Kalili

³⁵ Ia nəpīn nəha rīnaməruarəv, Iesu rini pen ti nərmama me səvənhi mə, “Pwəh səpi sīmwin pen fwe ia nīkare nui.”

³⁶ Nənə irəha həpwəh nərmama me, mhəputə ia nəkwai nītətə ouihi sə Iesu raməkure irə, mamhəuvən. Nītətə ouihi me nepwin mwi kamhəkurirə irəha.

³⁷ Ia nəpīn nəha nīmətagi asori riti riskəmter. Peiau peiau raməpwi nītətə ouihi mamati pen minakuər.

³⁸ Iesu raməsauə mamapri fwe ia kurirə ia nītətə ouihi. Nərmama me səvənhi həsuəpwiri in mhəni pen tukwe in mə, “Iahatən, ətə ro! Na tsəmwhenimw! Iko nəri auər a ia kitaha mik uə?”

³⁹ Iesu rərer mīnise nīmətagi, mægkiari m nui mə, “Tikeiwaiu, məmərinu.” Nīmətagi reiwaiu. Nui rəmərinu. Narimnari me pam həuvehe mhəmərinu.

⁴⁰ Nənə Iesu rini pen ti nərmama me səvənhi mə, “Rəfo hiamhekīr iamīnhi irə? Kimiaha hiəpkahatətə mhə ihi ia nirak uə?”

⁴¹ Mətə irəha həhekir pik, mhəres pen irəha me i mə, “Nəfe nəha iərmama? NİMətagi mine nui krauo nəkwān!”

5

Iesu rəkoui irapw nənimwīn ərəha ia iəmə Karasa riti

¹ Irəha həier pen ia nīkare nui asori ia tənə səvəi nəmə Karasa.

² Nəpīn nītətə ouihi ruvehe mərəer, Iesu ruvarei, nənə iərmama riti ruku pen ia kwopun kanīmwi nərmama ikīn mier pehe tukwe. Nənimwīn ərəha ramarə irə.

³ Iərmama nəha ramarə ia kwopun kanīmwi nərmama ikīn. Iərmama riti mwi riwən nīskaiien səvənhi rəmwhen mə trəkwtəmhirī iərmama nəha mərihi mwi in. Jen rəpwəh nəmwhenien.

⁴ Nəpīn rīpik hənərihi raka rəgīn mi mine nīsun mi ia jen, mətə rəvi əmwsəmwesi jen sə rəkwtəmhirī rəgīn, mousi testesi jen sə rəkwtəmhirī nīsun.

⁵ Ia nəpīn mine ia ran ramavən ia kwopun kanīmwi nərmama ikīn mine ia təkure təkuaer me, maməkwein əpwəmwis, maməkwi testesi atukw a in ia kəruətəri.

⁶ Nəpīn iərmama nəha rəti pen mətoni Iesu isipwīn kwopti ramavən mauvehe, raiu muvehe mīnimwi nukurhun mi ia nənimen,

⁷ maməgkiari asori, mamīni mə, “Iesu. Kumwesən sə rasori anan tīni nə ik. Ikuvehe mə tikəfo iou irə? Ia nəghi Kumwesən iakase ik tikəpwəh noien nəmisəien miou.”

⁸ In ramægkiari iam̄inhi irə ti nəri nə mə Iesu ruvəni pen raka tukwe in mə, “Ik, nən̄imw̄in ərəha, tikier ia iərmama i.”

⁹ Iesu rəres pen in i mə, “Nəghim sin?”

Miregi rini mə, “Iou nəghik Nəkuər ti nəri nə mə kimaha iahəpik.”

¹⁰ In ramase Iesu, mamægkiari asori mə trəpwəh nərhiien irəha həuvən isipw̄in.

¹¹ Mətə toue pikə me həpik anan kamhərku ia kwopun nəha.

¹² Nən̄imw̄in ərəha me nəha hamase Iesu i mə, “Tikərhi pen kimaha iahəuvən ia pikə me. Pwəh iahəuvnimwə ia rer̄inraha.”

¹³ Iesu rəsəni irəha. Ro pen nən̄imw̄in ərəha me həier ia iərmama nəha mhəuvnimwə ia reri pikə me. Pikə me, ipaka irəha pam 2000, haiu, mheiwaiu ia nəpatu, mhəsas pen ia təmwei nui asori, məmwhenimw.

¹⁴ Nərmama səməme kamhətui ti pikə me hap, mhəuvən ia taon səvənraha mine ia rukwənu me, mhəni irapw nəfe hənətoni. Nəp̄in nərmama me həregi, həuvən mə tuhəspau i mə rəfo irə.

¹⁵ Irəha həuvehe ti Iesu, mhəti pen mhətoni iərmama sə nən̄imw̄in ərəha me həpik hənərə irə. Rarkahu, maməkure, nətərigien səvənhi rinəmak amasan. Irəha hətoni həhekir.

¹⁶ Nənə səməme hənətoni həni irapw ti nirəha i nəfe kino ia iərmama nəha mine pikə me.

¹⁷ Nənə irəha hənəmase Iesu mə trəpwəh tənə səvənraha mamevən.

¹⁸ Nəp̄in Iesu rinaməputə ia nitətə ouihi, iərmama sə nəremhə me hənərə irə raməres in mə trəsəni in pwəh revən irau min.

19 Mətə Iesu rini pen tukwe in mə, “Rekəm. Tikevən fwe imwam, mətoni ik me nepwın, məvisau mınraha narimnari me Iərimənu rino mik, mını mə rerin rərkwəpır tukw ik.”

20 Nənə iərmama nəha revən fwe ia Tekapolis, kwopun taon ten ikin, maməvisau narimnari me nəha Iesu rino min. Nərmama pam həregi, hamərkərinari irə.

Prənouihi riti sə remhə mine pran riti sə nemhəien rınəmak tui irə

21 Iesu rəputə ia nitətə ouihi, məpi simwın mwi ia nui asori Kalili, muvarei ia nıkaren pen. Nəpın rauvarei ihi, nərmama həpık həuvehe mhousəsimwın pen irəha me tukwe.

22 Nənə iəmə asori riti səvəi nimwəfwaki səvəi nəkur Isrel ruvehe. Nəghin nə Jaeras. Nəpın rətə Iesu, ruvehe mınimwi nukurhun mi ia nənimen,

23 mamase in mə, “Prənouihi səiou na tremhə. Tikuvehe məmrutə ro rəgim ia nıpwrان pwəh ruvehe məsanin, mimiru.”

24 Nənə Iesu rukurirə in rouevən.

Nərmama həpık həukuraukurau irə, mamhəkurirə i.

25 Pran riti fwe ikin ramemhə ia nemhəien səvəi nıpran. Nemhəien nəha rinarə rerin irə muvehi nuk twelef.

26 Ruvavən raka ti tokta me həpık, miregi nəmisəien me səpəmsəpə ia rəginraha, mouraha pam mane səvənhi ia nemhəien, mətə nemhəien səvənhi rəpwəh neiwaiuien. Ruvehe mamasori.

27 In ruværegi raka nærmama kamhævisau Iesu. Ro pen ruvehe ia reri nækuær sëmæme kamhækuriræ ia Iesu, mīrapi tīnari sævænhi.

28 Rerīn ramrhi mæ, “Rosi ko iakrapi tīnari sævænhi, nemhæien sæiou triwæn.”

29 Næpīn rīrapi tīnari sævæi Iesu, tækwætækwuni a mwi nīmwapw rama. Præn næha rīregi mæ nīpwrān rīnəsānīn.

30 Ia næpīn næha Iesu rīregi mæ nægsen rier iræ mevæn mo nari riti. Ræti kuriræ ia reri nærmama, mamæres mæ, “Sin rīrapi tīnari sæiou?”

31 Mīregi nærmama me sævænhi hæni pen tukwe in mæ, “Ikætæ nærmama me i hæpīk kamhousæsimwīn pehe ipaka tukw ik. Ræfo ikamæres mæ sin rīrapi ik?”

32 Mætæ Iesu ræti ærari mamætui mæ sin rīrapi in.

33 Pran sæ rīrapi Iesu rukuræn næfe Iesu rīno min. Ro iamīnhi iræ ruvehe mīnimwi nukurhun mi ia næmri Iesu, mehekīr mætæmnīmwīn, mīni irapw pam nīpærhienien sævænhi.

34 Iesu rīregi, mīni pen tī præn i mæ, “Nærik, nahatætæien sæim rīno raka ik ikuvehe məsānīn. Næmærinuien ramaræ tukw ik. Evæn! Nemhæien sæim ruvæiwæn.”

35 Næpīn Iesu ramægkiari ihi, nærmama nepwīn hæuku pen ia nīmwæ sævæi iæmæ asori næha Jaeras, mhæuvehe, mhæni mæ, “Sæim præn ouihi ruvamhæ raka. Ramasan mæ ikīni pen tī iaहतæn i mæ in træpwæh pehe.”

36 Mætæ Iesu ro næri auær a ia næfe iræha hamæni, mīni pen tī Jaeras i mæ, “Tikæpwæh nehekīrien, mīni a nīpærhienien ia nirak.”

37 Ia nəpɪn nəha Iesu rinise pen ti nərmama mə tuhəpwəh nukurirəien in. Mətə rəsəni a Pita, Jemes, mine Jon piəvi Jemes.

38 Nəpɪn irəha həuvən mhəpirəpw ia nimwə səvəi Jaeras, Iesu rəti pen mətə kamho nurigrigien asori. Nərmama kamhəpi mamhasək əpwəmwis.

39 Mətə Iesu ruvniwə ia nəkwai nimwə mares pen irəha i mə, “Rəfo hiaməurigrig mamhasək? Prənouihi nəha rɪpkemhə mhə, mətə ramapri a.”

40 Irəha həregi, haris ia Iesu. Mətə in rərhi irəpw irəha həuvən fwe iruə, miri tata mine mama səvəi prən ouihi irəhar nərmama kahar səvənhi həuvən fwe ia kwopun prən ouihi raməmak ikin.

41 Nənə in ruvehi rəgi prən ouihi nəha, mini pen tukwe in mə, “Talita kum.” Nɪpwrai nəgkiariien nəha rini iamnhi irə mə, “Prənouihi, iakini pehe tukw ik i mə ərer.”

42 Təkwtəkwuni a prən ouihi rɪskəmter mavən. (Prənouihi nəha nuk səvənhi twelef.) Nəpɪn nərmama hətoni nəfe Iesu rino, nənimenraha rier pik.

43 Mətə Iesu rinise pen ti nirəha i mə, “Tihəpwəh nəvisaiien noien i m nərmama. Həuvei pen nəveginien riti min pwəh rəni.”

6

Nəmə Nasaret həpwəh nisaiien Iesu

1 Iesu rəpwəh kwopun nəha mevən fwe imwəni. Nərmama me səvənhi irəha mwi həkurirə in mhəuvən fwe ikin.

² Nəpɪn Sapat ruvehe, Iesu rɪnamahatən nərmama ia nəkwai nimwəfwaki səvəi nəkur Isrel. Nərmama həpɪk səməme kamhətərig Iesu hərkərinari irə, mamhəres mə,

“Iəmə i ruvehi narimnari me nəha pəku? Muvehi nukurənien nəha pəku? Raməfo irə mamō nɪmtətien asori me?”

³ Kwa kapenta i tɪni Meri! Piəvni me nə Jemes, Josef, Jutas mɪne Saemon. Kitiriməni me hamarə ia rukwənu i kitaha mɪnraha.” Irəha rerɪnraha rɪpkagien mhə ti Iesu. Həpwəh nisaiien in.

⁴ Ro iamɪnhi irə Iesu rɪni pen ti nirəha i mə, “Nərmama ia kwopun me kamhəsiai profet riti, mətə ia imwəni atukwatukw, nəkur imwəni me mɪne nərmama səməme kamharə ia nəkwai nimwə səvənhi ko həpwəh nisaiien in.”

⁵ Nənə Iesu rɪpkō mhə nɪmtətien rɪpɪk fwe imwəni. Ro kəru uə kahar a, məmrutə rəgɪn mi ia nərmama səməme nemhəien rarə ia nirəha, mo irəha həuvehe mhəsənɪn.

⁶ In ramərkərinari ia nəkur imwəni me ti nəri nə mə irəha həpkɪni mhə nɪpərhienien irə.

Iesu rərhi pen nərmama səvənhi twelef həuvən mhəvisau irapw nəgkariien amasan

Iesu ramevən ia rukwənu me mamahatən nərmama me.

⁷ Ia nəpɪn nəha in rəkwein nərmama səvənhi twelef həuvehe. Nənə in rɪnamərhi pen irəha kəru kəru ia kwopun me, muvei pen nasorien mɪnraha. Ia nasorien nəha irəha tuhəkoui irapw nənimwɪn ərəha me ia nərmama.

8-9 Iesu rini pen ti niraha i mə, “Tihəpwəh nu-vehien narimnari me səvəi suatuk, nəveginien uə tənəripw uə mane. Tiharkahu ia karkahu kuatia a, mhəuvehi pen put, mhəuvehi kaskin a, mhəuvehi mamhəuvən.

10 Nəpɪn hiəuvən ia kwopun riti, mhəuvnimwə ia nəkwai nimwə, tiharə ia nimwə nəha meste tihəier.

11 Trini minuə fwe ia kwopun riti nərmama həpkəsəni mhə kımiaha, həpkokeikei mhə mə tuhəregi nəgkiariien səkimiaha, nəpɪn kımiaha hiəpwəh imwənraha, tihounouini raka niməkwrur ia nisumiaha. Noien nəha hio ro nımtətien minraha, mamahatən pen mə həno noien ərəha.”

12 Iesu rini pen pam nənə irəha həuvən mamhəvisau irapw mə nərmama tuhaməkeikei mhərərig ia noien ərəha me səvənraha.

13 Irəha kəmhəkoui irapw nəremhə me həpik ia nərmama, mamhətəgi pen oel ia kənkəpwə nərmama səməme nemhəien rarə ia nirəha, mho irəha həuvehe mhəsən.

Kinəfo Jon Paptəes remhə

14 Kig Herot rıregi narimnari me səməme Iesu ramo ti nəri nə mə nərmama kəmhəni pik nəghi Iesu. Nəpwɪn kəmhəni mə, “In Jon Paptəes. Rınətui mwi ia nemhəien səvənhi ro pen rauvehi nıskaiien mamə nımtətien me.”

15 Nəpwɪn kəmhəni mə, “In Profet Eləja.” Nəpwɪn mwi kəmhəni mə, “In profet riti rəmwhen ia profet kupwən me.”

16 Mətə nəpɪn Kig Herot rɪregi, rɪni mə, “Jon sə iakinərai raka kənkapwə rɪnətui mwi ia nemhəien səvənhi.”

17-18 Kig Herot rɪni nəgkiariien nəha ti nəri nə mə fwe kupwən in rakres Herotias pran səvəi piəvni nəghin nə Filip. Mətə Jon rɪni pen tukwe in mə, “Ikakres pran səvəi piəm noien nəha rɪpkatukwatukw mhə ia Loa.” Nənə ti prən nəha Kig Herot rɪni nəkwən kərihi tərini Jon kuvehi puvnimwə ia kalapus.

19 Nəpɪn Jon raməmək fwe ia kalapus, Herotias raməmwəki afafa a in, mamokeikei mə trousi əpune Jon, mətə rəknekin tukwe ti noien.

20 Kig Herot rehekɪr Jon, mukurən mə in iəmə ikinan riti sə noien səvənhi ratukwatukw. In ramətui amasan ti Jon mə iərmama riti trəpwəh nourahaien. Nɪpərhiendien nəpɪn Kig Herot rɪregi Jon raməgkiari, nətəriɡien səvənhi rəvsausini pik, mətə rerin ragien mə trɪregi.

21 Herotias rokeikei mə trousi əpune Jon, mətə rəknekin. Mətə in rətoni suatuk tukwe ia nəpɪn Kig Herot rɪnətui irə. Ia nəpɪn nəha Kig Herot ro nəveɡɪnien asori riti sənəi nəmə asori me səməme kamharə ipaka tukwe in mine nəmə asori me səvəi naruaɡən me mine nəmə asori me ia tənə Kalili.

22 Nəpɪn irəha kamhani pəri nari, prən ouihi səvəi Herotias ruvehe mamotanis ia nəmrɪnraha. Kig Herot mine nəmə asori me səməme kamhani pəri nari irəha min hətoni rerɪnraha ragien tukwe. Ro iamɪnhi irə Kig Herot rɪni pen ti prən ouihi nəha mə, “Ikokeikei nəfe ikəres i. Iou takuvei pehe mik.”

23 Kig Herot rini nəkwan muvehi kwəsuaahi tukwe, mini mæ, “Næfe ikæres, takuvei pehe. Nitætæ səiou iakamərimənu irə ikuæ takərpifi ia nīpərin kəru, muvei pehe riti mik, takaməkeikei mo.”

24 Kurirə irə prən ouihi nəha revən mini pen ti səvənhi mama mæ, “Mama, takæres næfe?”

Miregi rini mæ, “Evən mæres kənkəpwə Jon Paptæes.”

25 Ro iamīnhi irə prən ouihi nəha raiu akwaukw mevən ti Kig Herot, mini pen tukwe in mæ, “Takokeikei mæ təkwtəkwuni tikuvei pehe kənkəpwə Jon Paptæes ia tikiplet.”

26 Kig Herot rerin rəpou pik tukwe. Mætə ti nəri nə mæ riməuvehi kwəsuaahi ia nəmri nəmə asori me səməme kamhani pəri nari irəha min, rəpwəh nokeikeiien mæ trətəfi nəgkiariien səvənhi sə riməni pen ti prən ouihi i.

27 Təkwtəkwuni a in rərhi pen iaruağən riti mini pen tukwe mæ trevən muvehi kənkəpwə Jon muvehi muvehe. Iaruağən nəha revən fwe ia kalapus, mərəi raka kənkəpwə Jon,

28 məmri pen ia tikiplet, muvehi muvehe, muvei pen m prən ouihi. Prənouihi nəha ruvehi mevən, muvei pen m səvənhi mama.

29 Nəpīn nərmama me səvəi Jon hərəgi, həuvehe mhəuvehi nīpwrai Jon, mhəuvən mhəmri pen ia nīpəg sə kanīmwi iərmama ikīn.

*Iesu rəkwməni nərmama me həpik ikəvsini
nərman me əpa irəha pam faef-taosen*

³⁰ Aposol me hærærig pehe mwi ti Iesu, mhæni pen tukwe in narimnari me hæno mine nægkiariien me sæmæme hænahatæn nærmama me iræ.

³¹ Nænæ Iesu rini pen ti niræha i mæ, “Hæuvehe kimiaha æpa. Pwæh sæuvæn ia kwopun riti nærmama hæiwæn ikin, mhæpwis ouihi a.” In rini iamînhi iræ ti næri næ mæ nærmama hæpik kamhæuvehe tukwe mamhæuvæn. Ro pen næpîn sævænraha riwæn ti næniien nari.

³² Iræha hæputæ ia nitætæ ouihi riti, iræha æpa, mamhæuvæn fwe ia kwopun riti nærmama hæiwæn ikin.

³³ Nærmama hæpik hænætæ Iesu mine nærmama me sævænhi hæputæ ia nitætæ ouihi, mamhæuvæn. Hæuvæukuræn raka kwopun kamhæuvæn ikin. Ro pen iræha haraka ia rukwænu me sævænraha, mhaiu akwauakw mhækurau parei mhækupwæn mhæuvæn fwe ikin.

³⁴ Næpîn Iesu ruvarei, mætoni nærmama hæpik, nænæ rerin rærkwæpir ti niræha, ti næri næ mæ iræha hæmwhen ia sipsip me nepwîn iærmama riwæn trætæ amasan iræha. Nænæ Iesu rinamahatæn iræha ia narimnari me ripik.

³⁵ Næpîn meri rakakini, nærmama me sævænhi hæuvehe mhætæ in, mhæni mæ, “Kwopun i næveginien riwæn ikin. Rinamæruaræv.

³⁶ Ramasan mæ tikærhi pen nærmama me i hæuvæn ia næmhien me mine rukwænu me kwærha ipaka pwæh hæuvehi næmri næveginien sænænraha.”

³⁷ Mætæ Iesu rini mæ, “Kimiaha næ tihæuvei pen næveginien minraha.”

Miregi hani pen tukwe in mə, “Rəfo? Ikokeikei mə tahəuvən mhəuvehi nəmri bred ia silin kīno ia silfa irəha pam tu-hantret, mhəkwməni irəha i?”

³⁸ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Sənəmiaha bred kevə? Həuvən mhətoni ro.”

Nənə irəha həuvən mhətoni mhəni mə, “Sənəmaha bred krirum mine nəmu kəru.”

³⁹⁻⁴⁰ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Tihəuvən mhəni pen ti nərmama me i mə tuhəuai irəha me, nepwīn fifti, nepwīn hantret, pwəh həkure ia nurhi əmrəmerə.” Nənə nərmama həuai irəha me mhəkure.

⁴¹ Nənə Iesu ruvehi bred krirum mine kwəti nəmu kəru, məkwətə ia nīmagouagou, məfwaki mīni vivi Kumwesən tukwe, məkwsen bred me, muvei pen m nərmama me səvənhi mə tuhəpeki pen m nərmama me, marə məkwsen mwi kwəti nəmu mi nəha kəru həpeki pen m nərmama me pam.

⁴² Nərmama pam hani nari tīpwīnraha rəsisī.

⁴³ Nənə nərmama me səvəi Iesu həvai pen nīpərpəri bred mine nəmu me hənəpwəh ramrīmər rukuər ia tənəripw twelef.

⁴⁴ Nərmama me nəha hənani nari həpīk, ikəvsini nərman me əpa irəha pam faef-taosen.

Iesu ravən ia təkure nui asori Kalili

⁴⁵ Təkwtəkwuni a mwi Iesu rini pen ti nərmama me səvənhi mə tuhəputə ia nītətə ouihi, mhəkupwən, mhəpi simwīn ia nui asori Kalili, mhəuvarei mhəuvən fwe ia rukwənu nəha Petsaeta. In tramo mərhi pen nərmama me həuvən fwe imwənraha me.

46 Nəpɪn Iesu rəsəkɪr raka mɪnraha, mutə ia təkʊər riti mə trəfwaki.

47 Raməfwaki meste rɪnapitəv. Nəpɪn nəha rɪnapitəv irə, nərmama me fwe ia nəkwai nɪtətə ouihi kamhaiu ihi ia kurkwai nui asori. Iesu in əpa fwe parei.

48 In rəti peraha, mətoni irəha kamharkut ti nəsuəjen ti nəri nə mə kamhaiu mamhəuvən ia nəmri mətagi mwatuk. Ia nəpɪn nəha rɪnamran, Iesu ruvehe ti nɪrəha, mamavən ia təkure nui, məkeikei mə trevən mukurau ia nɪkarenraha.

49 Nəpɪn nərmama me səvənhi həti pen mhətoni Iesu ravən ia təkure nui asori, rerɪnraha ramrhi mə in iərəmhə riti. Hamasək əpwəmwis.

50 Irəha pam hətoni, həhekɪr asori.

Mətə təkwtəkwuni a Iesu rəgkiari mɪnraha, mɪni mə, “Kɪmiaha tihəpwəh nɪregiien rərəha. Kwa iou i. Tihəpwəh nehekɪrien.”

51 Iesu revən ti nɪrəha, məputə ia nɪtətə ouihi. Ia nəpɪn nəha nɪmətagi reiwaiu miwən. Nənə nərmama me səvənhi nənimenraha rier pɪk,

52 ti nəri nə mə həreirei nɪpwrai nɪmtətien Iesu sə rɪno ia bred krirum, mətə nətərigien səvənraha riskai pɪk.

Iesu ro nəkur Kenesaret həuvehe mhəsanɪn

53 Irəha həpi sɪmwɪn ia nui asori, mhəuvən mhəuvarei ia tənə Kenesaret.

54 Nəpɪn hənəkwi tərini raka nɪtətə ouihi səvənraha mhəier, nərmama hətoni, mhəukurən amtia mə Iesu nəha.

⁵⁵ Ro pen irəha haiu mhəuvən ia kwopun me pam, mhəuvehi nərmama me səməme nemhəien rarə ia nirəha, mhəuvehi ia niməhan me səvənraha, mhəuvehi mhəuvehe ti kwopun pəku həregi mə Iesu ramarə ikin.

⁵⁶ Ia kwopun pam Iesu revən ikin, ia taon me, uə ia rukwənu asori me, uə ia rukwənu ouihi me, nərmama me həmri nərmama me səməme nemhəien rarə ia nirəha ia kwopun asori me səvənraha me, mamhəres Iesu mə ko irəha hərapi a nusvenhi tinari səvənhi. Nənə irəha pam səməme hərapi nusvenhi tinari səvənhi həuvehe mhəsanin.

7

Nahatən me səvəi Loa mine Farisi me kamhəni arəha Iesu

¹ Farisi me nepwīn mine nahatən me nepwīn səvəi Loa səməme həuku pen fwe ia Jerusalem housəsimwīn pen irəha me ti Iesu,

² mhətoni səvənhi nərmama me nepwīn kamhərui nitətə səvəi kaha kupwən me səvənraha, mamhani nəveginien ia rəginraha, mətə həpkukupwən mhə mhərkwərig.

³ (Farisi me mine nəkur Isrel me pam kamhesi pen nitətə səvəi kaha kupwən me səvənraha. Trini minuə həpwəh nərkwərigien ia rəginraha, ko həpwəh naniien nari.

⁴ Nəpin irəha həuku pen fwe maket, mhəuvehe ia rukwənu, tuhaməkeikei mhəkupwən mhərkwərig. Mə həpwəh, ko həpwəh naniien nari. Natuakəmien me nepwīn mwi həpik kamhesi

pen. Kamhəuvehi tikikap me mine tikinari ouihi me mine tikinari asori me səməme kino ia pras, mhakiətənimw irəha ia nui mə tuho həmher ia nəmri Kumwesən.)

⁵ Farisi me mine nahatən me səvəi Loa həres pen Iesu i mə, “Rəfo səim nərmama me həpwəh nesi penien nitətə səvəi kaha kupwən me? Hamani nari, mətə həpkukupwən mhə mhərkwerig.”

⁶ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Fwe kupwən, Profet Aesea riməni atukwatukw kimiaha kəuatkəsua me. Rəmwhen kimərai pen ia Nəkukuə Ikinan mə, ‘Nərmama me i kamhəgnəgini iou ia tərhunraha, mətə nətərigien səvənraha rəmak isipwın tukw iou.

⁷ Irəha kamhəfwaki auər a miou.

Nəpin kamhahatən nərmama, həni mə kamhahatən nəgkiariien səiou, mətə rekəm. Kamhahatən a nəgkiariien sə ruku pen ti nərmama.’

⁸ Kimiaha hiənəpwəh raka nəgkiariien me səvəi Kumwesən, nənə təkwtəkwuni mine hiamesi pen a natuakəmien me səvəi nərmama.”

⁹ Iesu rarə mini pen mwi ti nirəha i mə, “Kimiaha hiəukurən amasan noien səvəi nərarkiiien Loa səvəi Kumwesən mə tihesi pen narəien səkimiaha.

¹⁰ Tihətərig ro ti Moses. Riməni mə, ‘Tikisiai səim tata mine səim mama.’ Rini mwi mə, ‘Trini minuə iərmama riti rani ərəha səvənhi tata mine mama, tukaməkeikei kousi əpune in.’

¹¹ Mətə kimiaha hiaməni mə, ‘Trini minuə iərmama riti rini pen ti səvənhi tata mine mama

mə, Səiou narimnari me sə trasitu ia kimirau ro korpan' (uə səvəi Kumwesən),

¹² ko rīpkasitu mhə mwi ia səvənhi tata mine mama, muvei pen nari riti minrau. Hiaməsisəg iərmama nəha.

¹³ Nənə ia noien nəha hiamousi raka nəgkiariien səvəi Kumwesən ia narəien səkimiaha kinahatən kimiaha irə. Narimnari me rīpik hiamo iaminihi.”

Nəfe nari tro iərmama ruvehe məmkemik ia nəmri Kumwesən

¹⁴ Iesu rəkwein mwi nərmama me həuvehe. Rini pen ti nirəha i mə, “Kimiaha pam tihətərig amasan ia nirak, mhəukurən nəfe takini.

¹⁵ Nari riti riwən iərmama rəni ko ro in ruvehe məmkemik ia nəmri Kumwesən. Mətə narimnari me səməme həuku pen ia rerin fwe imwə mamhəier irəha nə kamho in rəmkemik ia nəmri Kumwesən.

¹⁶ Kimiaha nərmama nəkwəregimiahə rarə ti niregiiien nari, tihətərig amasan.”

¹⁷ Nəpin nəha Iesu rīskəmter məpwəh nərmama me nəha, muvniwə fwe ia nəkwai niwə. Nənə nərmama me səvənhi kamhəres pen in mə trini nīpwrai nusipekinien sə rīməni.

¹⁸ Nənə Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Kimiaha mwi hiamreirei ihi? Hiəpkukurən mhə mə nəfe nəghin ruku pen fwe iruə muvniwə ia iərmama ko rīpko mhə in rəmkemik ia nəmri Kumwesən

¹⁹ ti nəri nə mə rīpkuvniwə mhə ia rerin, mətə ramevən ia tīpwīn mamier.” (Ia nəgkiariien nəha, Iesu rini irapw mə nəveginien me pam ramasan ti nəniiien.)

²⁰ Iesu rarə mīni mwi mə, “Nari sə ruku pen ia reri iərmama fwe imwə mamier in nə ramo in rəmkemik ia nəmri Kumwesən.

²¹ Iakani iamīnhi irə ti nəri nə mə nətərigien ərəha ruku pen fwe imwə ia reri iərmama, mamier. Nərman mīne nīpran kamhəiri əpnapen irəha me, nakresien, nousi əpuneien iərmama, nakresien pran səvəi iərməpə,

²² iərmama raməpwtig ti nautə səvənhi, nəmtihaien nari, neikuəien, noien sə ro naurisien, nəmwəkiiien, nīni ərəhaien iərmama, nəfiəutəien, narməriien.

²³ Noien ərəha me i kamhəuku pen fwe imwə ia reri iərmama, mamhəier, mamho iərmama rəmkemik ia nəmri Kumwesən.”

Iesu rəkoui irapw nənimwīn ərəha ia prən ouihi səvəi pran Fonisia

²⁴ Iesu rier məpwəh kwopun nəha, mevən ipaka ti taon nəha Taea. Revən mamarə ia nimwə riti, məpwəh nokeikeiien mə nərmama tuhəukurən in mə ramarə ia kwopun nəha. Mətə ko ripkərkwafə mhə ti nīrəha.

²⁵⁻²⁶ Nənə pran riti fwe ikin, səvənhi prən ouihi nənimwīn ərəha ramarə irə. Prən nəha ripko mhə prən Isrel,^a mətə rinətui fwe ia Fonisia ia tənə Siria. Nəpīn rīregi mə Iesu in ia kwopun nəha, ruvehe tukwe, mīnimwi nukurhun mi ia nənimen, mamasək tegin in mə, “Tikasitu ia nīrak, məkoui irapw iəremhə ia səiou prən ouihi.”

²⁷ Mīregi Iesu rīni pen tukwe in mə, “Pwəh nəkwərhakwərha həkupwən mhani nari

^a **7:25-26:** Pran nəha rəgkiari ia nəgkiariien səvəi nəkur Kris, mamesi pen kastom səvənraha.

tipwɪnraha rəsisi. Rəpwəh namasanien mə takuvehi nəveginien sənəi nəkwərhakwərha, mərarki pen i m kuri me.”

²⁸ Miregi prən nəha rini pen tukwe in mə, “Iərimənu, nɪpərhiēnien, mətə kuri me fwe ia ruei tepol, irəha mwi kamhani nɪmwəkmwəki nəveginien sənəi nəkwərhakwərha.”

²⁹ Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Tɪ nəri nə mə ikɪni iamɪnhi irə, ik tikrərig mamevən. Iəremhə ruvəier raka ia prən ouihi səim.”

³⁰ Nənə prən nəha rirərig pen fwe imwəni mətə səvənhi prən ouihi ramapri amasan ia nɪməhan səvənhi. Iəremhə naraka irə.

Iesu romasan iəpou riti

³¹ Iesu rəpwəh kwopun səvəi Taea mevən ia taon riti nəghɪn nə Saeton, məpwəh muvehe ia Tekapolis, kwopun taon ten ikɪn, məpi sɪmwɪn pehe ia nui asori Kalili.

³² Ia kwopun nəha nərmama nepwɪn həuvehi iəpou riti sə rɪpkəgkiari mhə nəkwəregɪn ruvisɪmw, mhəuvehi mhəuvehe tɪ Iesu, mhəres pen mə trəmrutə rəgɪn irə.

³³ Nənə Iesu riri raka əpa iəpou nəha, rouevən isipwɪn tɪ nərmama, muvei pen nukwai rəgɪn ia ruei nəkwəregi iəpou, mərgavis pen ia rəgɪn, mɪrapi nərami iəpou irə.

³⁴ Nənə məkwətə ia neiai, meiahag əfi, mɪni pen tɪ iəpou i mə, “Efata!” Nɪpwrai nəgkiariien nəha “Efata,” in i mə “Əkwag!”

³⁵ Iesu rini iam̄nhi irə mine nək̄wəregi iəpou nəha rək̄wag. Rer̄in ruvehe raməgkiari amasan.

³⁶ Nənə Iesu rinise pen əknek̄in ti nirəha i mə tuhəpwəh nəvisaiuen nəfe in rino ia iəpou nəha. Mətə nəp̄in rinise əknek̄in irəha, həməha mhəni mwi.

³⁷ Nənimenraha rier p̄ik ti Iesu. Həni mə, “Eh! Narimnari me i iəmə i ramo rirai raka pam! Nərmama səməme nək̄wəreginraha ruvisimw, mine nərmama səməme hək̄kəgkiari mhə, in ramomasan irəha.”

8

Iesu rək̄wməni nərmama irəha pam fo-taosen

¹ Ia nəp̄in nəha nərmama hək̄p̄ik həuvehe mwi ti Iesu. Sənənraha nəveginien ruvəiwən. Iesu rək̄wein nərmama me səvənhi həuvehe. Rini pen ti nirəha i mə,

² “Rer̄ik rək̄wəp̄ir ti nərmama me i. Hənərə raka nəp̄in kahar kitaha minraha nənə sənənraha nəveginien ruvəiwən.

³ Irəha nəpw̄in həuku pen fwe isipw̄in. Trini minuə hək̄kani mhə nari, iakərhi pen irəha fwe imwənraha, nəmr̄inraha tr̄ipitəv həmwei ia su-atuk.”

⁴ Miregi nərmama me səvənhi həres pen mə, “Kitaha tsəfo irə mhəuvehi sənənraha bred? Samarə ia kwopun nəveginien riwən ik̄in.”

⁵ Miregi Iesu rəres pen irəha i mə, “Sənəmiaha bred kevə?”

Miregi həni mə, “Sefen.”

6 Iesu rini nəkwan mə nərmama me nəha sənənraha nəveginien riwən tihəkure ia tīprənə. Irəha həkure, nənə in ruvehi bred me nəha sefen, məfwaki mini vivi Kumwesən tukwe. Nəpīn rəfwaki pam, maməkwsen bred me, mauvei pen m nərmama me səvənhi mə tuhəpeki pen m nərmama me. Nənə həpeki pen mīnraha.

7 Nərmama me səvənhi sənənraha kwopnəti nəmu me nepwīn mwi fwe ikīn. Iesu rəfwaki mini vivi Kumwesən tukwe. Məfwaki pam, mini pen ti nīrəha i mə, “Nəmu me i mwi tihəpeki pen mīnraha.”

8 Nənə nərmama me pam hani nari tīpwīnraha rəsisī. Həvai pen nīpərpəri bred mīne nəmu me hənəpwəh ramrīmər rukuər ia tənəripw sefen.

9-10 Nərmama me nəha Iesu rəkwməni irəha ipaka fo-taosen. Nəpīn Iesu rəkwməni pam irəha, rərhi pen irəha kamhəuvən imwənraha me. Kurirə irə rəputə ia nītətə ouihi irəha nərmama me səvənhi mamhəuvən fwe ia kwopun riti nəghīn nə Talmanuta.

Farisi me hokeikei mə tuhətoni nīmtətien riti

11 Farisi me həuvehe mamhəres Iesu mə, “Ko iko ro nīmtətien riti sə ruku pen ia neiai pwəh iahətoni mhəukurən mə ik pərhiēn Kumwesən rərhi pehe ik?”

12 Iesu rīregi, mīregi rərəha fwe imwə ia rerin, mīni mə, “Nīmtətien əfo nəha nərmama ipwet mīne kamhətui? Iakani nīpərhiēnien tukumiaha i mə nərmama ipwet mīne ro iamīnhi Kumwesən trəpwəh nuvei penien nīmtətien riti mīnraha.”

13 Ia nəpɪn nəha Iesu rəpwəh irəha, məputə ia nɪtətə ouihi irəha nərmama me səvənhi, mhəier, mamhəuvən ia nɪkare nui.

14 Nərmama me səvəi Iesu hənenuouenou mə tuhəuvehi bred. Sənənraha bred kuation a ia nəkwai nɪtətə ouihi.

15 Nənə Iesu rəvəhag minraha, mini mə, “Tihətui amasan, mamhəsiari ti yis səvəi Farisi me mine yis səvəi Kig Herot.”

16 Miregi nərmama me səvənhi hənəmægkiari minraha me i mə, “Sənətaha bred riwən.”

17 Nəpɪn Iesu riregi, rini pen ti nirəha i mə, “Rəfo hiamægkiari m kimiaha me mə sənəmiaha bred riwən? Rosi hiəpkətə raka mhə ihi mhəreirei? Rosi kəmkapwəmiaha riskai?”

18 Nənimemiaha nə, mətə rəfo hiəpkətə mhə nari? Nəkwəregimiahaha nə, mətə rəfo hiəpkregi mhə nari? Rosi rerimiahaha rɪpkrihi mhə

19 nəpɪn iakinəkwsen bred krirum məkwməni nərman faef-taosən irə? Ia nəpɪn nəha kimiaha hiəuvehi tənəripw kevə rukuər ia nɪpərpəri nəveginien hənəpwəh ramrimər?”

Miregi həni pen tukwe in mə, “Twelef.”

20 Nənə Iesu rəres pen mə, “Nəpɪn iakinəkwməni nərmama fo-taosən ia bred sefen, kimiaha hiəuvehi tənəripw kevə rukuər ia nɪpərpəri nəveginien hənəpwəh ramrimər?”

Miregi həni pen tukwe in mə, “Sefen.”

21 Nənə Iesu rəres pen irəha i mə, “Hiamreirei ihi?”

Iesu romasan iərmama riti nənimen rɪfwə

22 Irəha həuvehe ia taon nəha Petsaeta. Nərmama nepwɪn fwe ikɪn həiri iərman riti nənimen rɪfwə mhəuvehe ti Iesu, mhəres Iesu mə Iesu trəmrutə rəgɪn irə.

23 Nənə Iesu ruvehi rəgɪn, miri in rouaraka ia rukwənu. Nənə Iesu rərgəvəsi nənimen məmrutə rəgɪn irə, məres in i mə, “Ikamətə nari?”

24 Miregi iərmana nəha nənimen rɪfwə rəti ərari mini mə, “Iakamətə nərmama me, mətə iapkətə amasan mhə irəha. Iakamətə irəha həmwhen a ia nei me kamhəvən.”

25 Ro iamɪnhi irə Iesu rarə məmri pen mwi rəgɪn ia nənimen. Iərmana nəha rəməha mətui. Nənə nənimen ruvehe mamasan mətə amasan narim-nari.

26 Nənə Iesu rərhi pen in, mini mə, “Tikevən atukwatukw fwe imwam, məpwəh nevənien fwe ia rukwənu nəha krɪməuku pen ikɪn.”

Pita rɪni irapw mə Iesu in Kristo

27 Iesu mine səvənhi nərmama me həuvən ia rukwənu me ia tənə riti nəghɪn nə Sisaria Filipae.^a Nəpɪn kamhəuvən ia suatuk, Iesu rəres pen səvənhi nərmama me i mə, “Nərmama kamhəni iou mə iou sin?”

28 Miregi həni pen tukwe in mə, “Nərmama nepwɪn kamhəni ik mə Jon Paptaes. Nepwɪn kamhəni ik mə Profet Elaeja. Nepwɪn mwi kamhəni ik mə profet kupwən riti səvəi Kumwesən.”

8:26: Mak 7:36 **a** **8:27:** Kani kwopun nəha mə “Sisaria Filipae,” ti nəri nə mə Sisaria in taon asori riti ia tənə Kig Filip ramərɪmənu ikɪn. **8:28:** Mak 6:15

29 Nənə Iesu rəres pen irəha mə, “Mətə kimiaha hiaməni mə iou sin?”

Miregi Pita rini mə, “Ik Kristo.”

30 Nənə Iesu rinise pen ti nirəha i mə tuhəpwəh niniien ti iərmama riti mə in Kristo.

31 Ia nəpın nəha rinamahatən irəha mə, “Iou, Iəməti Iərmama, takaməkeikei miregi rərəha ia narimnari me rıpık. Nəmə asori me mine pris asori me mine nahatən me səvəi Loa, irəha tuhəpwəh iou, mhousi əpune iou. Takemhə, nənə, nəpın səro kahar irə iakətui mwi.”

32 Iesu rini irapw nəgkiariien nəha, ro nukurəniien i. Mətə Pita riri raka Iesu ia nıkarenraha, minanise pen tukwe in mə, “Tikəpwəh niniien nəgkiariien nəha ikani.”

33 Mətə Iesu ruvsini, mətoni nərmama me səvənhi kamhərer. Nənə rinise pen ti Pita i, mini mə, “Setan, evən ia təkutak! Nətərigien səim rıpkəsi pen mhə nətərigien səvəi Kumwesən, mətə ikamesi pen a nətərigien səvəi nərmama.”

Iərmama sə rakurirə Iesu traməkeikei məvrani nei kamarkuau

34 Iesu rəkwein nərmama me pam həuvehe irəha nərmama me səvənhi. In rini pen ti nirəha i mə, “Iərmama sə rokeikei mə truvehe mo iərmama riti səiou, traməkeikei məpwəh nətərigien səvənhi, muvehi utə nei kamarkuau səvənhi, məvrani mukurirə iou.

35 Iərmama sə rokeikei mə trəkwtəmhiri nımıruien səvənhi trarfai irə. Mətə iərmama sə traraka ia nımıruien səvənhi tukw iou mine nəgkiariien amasan səiou truvehi nımıruien rerin.

³⁶ Trini minuə iərmama riti riḗpeki pam narimnari me ia tīprənə i, mo səvənhi i, nənə kurirə ikin remhə marfai ia nimiruien rerin, noien nəha trəfasitu irə?

³⁷ Iərmama truvei pen nəfe mərḗpwin tai nimiruien səvənhi?

³⁸ Nərmama ipwet mine noien səvənraha rərəha. Irəha hənəpwəh Kumwesən rəmwhen ia pran riti sə rinəpwəh iərman səvənhi, mamesi pen iərman əpə mwi. Trini minuə iərmama riti rauris ia nəmrinraha ti ninien mə in iərmama riti səiou, rauris mwi ti nəvisaiuen nəgkiariien səiou minraha, iou mwi Iəməti Iərmama, ia nəpin nəha takuvehe ia niskaiien səvəi tata səiou kimaha nagelo ikinan me, takauris ti ninien mə iərmama nəha in iərmama riti səiou.”

9

Nipwrai Iesu ruvehe mopə

¹ Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iakani nipərhienien tukumiaha i mə nərmama nepwin kamhərer ia kwopun i tuhəpkemhə mhə meste tuhətoni niskaiien səvəi Kumwesən rier pehe irau nitətə sə in ramərimənu irə.”

² Nəpin sikis rukurau, nənə Iesu riri əpa Pita mine Jemes mine Jon, həutə parei ia təkueər əpwəmwis riti. Ia kwopun nəha irəhar harətoni ia nənimenrahar nipwrai Iesu ruvehe mopə.

³ Səvənhi tinari ruvehe məpsan mamser pik. Iərmama sə ramaikuas tinari ia tīprənə i ko riḗkaikuas mhə rəpsan rəmwhen ia tinari səvənhi.

⁴ Nənə irəhar harətoni Profet Elaeja mine Moses krouier pehe, rouəgkiari irəhar Iesu.

⁵ Nənə Pita rini pen ti Iesu i mə, “Iahatən, ramasan mə kimrahar iaharuvehe i. Pwəh kimrahar iaharo tənimwə kahar, riti səim, riti səvəi Moses, riti səvəi Profet Elaeja.”

⁶ (Pita rini iamihhi irə ti nəri nə mə irəhar harhekir pik. Rireirei mə trəfni irə.)

⁷ Nənə nəpuə riti ruvehe muvegi irəha. Nənə reri Kumwesən ruku pen ia nəpuə mini mə, “In nəha nərik keikei. Tihətərig in.”

⁸ Təkwtəkwwuni a mwi, Pita, Jemes, mine Jon harəti ərari mharəpwəh nətonien Moses mine Profet Elaeja, mətə Iesu əpa irəha min.

⁹ Nəpən kamheiwaiu pehe ia təkua, Iesu rinise pen ti nirəhar i mə, “Nəfe hiarinətoni kimirəhar tiharəpwəh ninien ti iərmama riti meste iou, Iəməti Iərmama, iakətui mwi ia nemhəien səiou.”

¹⁰ Ro iamihhi irə mine harəpwəh nini irapwien nəfe hiarinətoni, mətə kamharəres irəhar me i mə, “Nəfe nīpwrai nəgkiariien nəha Iesu riməni pehe tukutahar i mə in trətui mwi ia nemhəien səvənhi?”

¹¹ Nənə irəhar harəres Iesu mə, “Rəfo nahatən me səvəi Loa kəmhəni mə Profet Elaeja traməkeikei mukupwən muvehe?”

¹² Miregi Iesu rini pen ti nirəhar i mə, “Nīpərhienien, Profet Elaeja trukupwən muvehe məmri amasan pam narimnari me rəmwhen ia sə fwe kupwən. Mətə rəfo kimərai pen ia Nəkukua Ikinan iamihhi irə mə iou, Iəməti Iərmama,

takamækeikei miregi rərəha ia narimnari me ripik? Tuho ia nirak rəmwhen ia iou iəmæ rərəha riti.

¹³ Mətə iou iakani pehe tukumiaha i mə Profet Elaeja ruvəuvehe raka.^a Nənə nərmama me hesi pen nətərigien səvənraha mho rərəha irə rəmwhen ia Nəkukuə Ikinan rani.”

Iesu rəkoui irapw nənimwin ərəha ia iəkunouihi riti

¹⁴ Iesu irəha Pita, Jemes, mine Jon hərərig pehe mwi ti nərmama me səvəi Iesu, mhətoni nərmama həpik kamhərer kurkurau ia nərmama me səvəi Iesu. Nahatən me səvəi Loa mine nərmama me kamhəvisə minraha me.

¹⁵ Nəpin nərmama me hətə Iesu, həkərinari, mhaiu mhəuvən mhəgkiari pen min.

¹⁶ Nənə Iesu rəres pen irəha i mə, “Kimiaha nahatən me səvəi Loa hiaməgkiari ia nəfe?”

¹⁷ Mətə riti ia nərmama me nəha rini pen tukwe in mə, “Iahatən, iou iakuvehi səiou iəkunouihi muvehe tukw ik. Nənimwin ərəha riti ramarə irə, mamō rerin riwən ko ripkəgkiari mhə.

¹⁸ Kwopun pəku səiou iəkunouihi revən ikin, nəpin nənimwin ərəha ruvehi in, ruvehi mouini ia tiprənə. Nisəkwān ramaiu ia tərhun. Ramahi revin. Nipwran rakinkin. Iakinəres raka nərmama me səim mə tuhəkoui irapw nənimwin ərəha nəha, mətə həni mə ko həkko mhə.”

¹⁹ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Kimiaha nəkur ipwet mine səkimiaha nahatətəien riwən. Tsarə kitaha miou mesite nəfe nəpin? Tinesən

9:13: Mat 11:14 **a** **9:13:** Iesu rani Jon Paptaes.

mine iakapwis kيمياha? Kيمياha tihəuvən mhəuvehi iəkunouihī nəha mhəuvehi mhəuvehe.”

²⁰ Nənə irəha həuvən mhəuvehi in mhəuvehe ti Iesu. Nəpīn nənīmwin ərəha rətə Iesu, təkwtəkwuni a ro iəkunouihī rīmwei ia tīprənə, məkəkəkīr, məsəkwasəkwi. Nisəkwan ramaiu ia tərhun.

²¹ Nənə Iesu rəres pen səvənhi tata i mə, “Iəkunouihī i ruvehi nemhəien i nuk kevə?”

Miregi səvənhi tata rīni mə, “Nemhəien i rīməuvehi ia nouihien səvənhi.

²² Nəpīn rīpīk nənīmwin ərəha i ro iəkunouihī rīmwei pen ia napw uə ia nui mə tremhə. Mətə mə ikukurən noien nari riti, tikapi tukumrau, masitu ia kimrau.”

²³ Miregi Iesu rīni pen tukwe in mə, “Rəfo ikini nəgkiariien nəha mətə mə ikukurən noien? Trini minuə iərmama riti rahatətə pərhiēn ia nirak, iakukurən noien narimnari me pam min.”

²⁴ Nənə təkwtəkwuni a mwi tata səvəi iəkunouihī nəha rasək əpwəmwis, mīni mə, “Iakahətətə ia niram, mətə nahatətəien səiou rīpkiskai mhə. Tik-asitu ia nirak!”

²⁵ Ia nəpīn nəha nərmama həpīk kamhaiu mamhəuvehe. Nəpīn Iesu rətoni irəha, rīnise pen ti nənīmwin ərəha, mīni mə, “Ik nənīmwin ərəha sə ikamo iərmama tərhun ruvisimw mine nəkwəregīn ruvisimw, iou iakani pehe tukw ik i mə tikier ia iəkunouihī i məpwəh nuvniwə peheien mwi irə.”

²⁶ Nənə nənīmwin ərəha rikiukiu pīk ia iəkunouihī, məkwein əpwəmwis, mier. Mətə

nīpwrai iākunouihi nāha ruvehe mēpouēpou pam. Ro pen nārmama hēpik hēni mē, “Eh, ruvamhē!”

²⁷ Mētē Iesu ruvehi rēgin, mīvi utā, rērer.

²⁸ Kurirē irē Iesu revēn muvniwā ia nēkwai niwā. Nēpīn nārmama me sāvēnhi me irēha min ēpa, hēres pen in mē, “Rēfo kīmaha iahēreirei nēkoui irapwien nēniwīn ērēha nēha?”

²⁹ Mīrēgi Iesu rini pen ti nīrēha i mē, “Nēniwīn ērēha sē ro me iamīnha irē, nari riti riwēn ko rēkoui irapw irēha, mētē nēfwakiien ēpa.”

Iesu rini irapw mwi mē in tremhē

³⁰ Irēha hēpwēh kwopun nēha mhēuvēn mhēpi simwīn ia tēnē Kalili. Iesu rīpkokeikei mhē mē nārmama tuhēukurēn kwopun me nēha ramarē ikīn,

³¹ ti nēri nē mē ramahatēn nārmama me sāvēnhi, mamini pen ti nīrēha i mē, “Trīpko mhē tui kuvei pen iou, Iēmēti Iērmama, ia rēgi nārmama. Irēha tuhousi ēpune iou. Takemhē, nēnē, nēpīn sēro kahar irē iakētui mwi ia nemhēien sēiou.”

³² Mētē nārmama me sāvēnhi hēreirei nīpwrai nēgkiariien i in rani. Hēhekīr ti nēresien in.

Iērmama rasori mēpi raka

³³ Irēha hēuvehe ia Kapaneam. Nēpīn hēuvniwā ia nēkwai niwā riti, Iesu rēres pen nārmama me sāvēnhi mē, “Samēuvehe kīmīaha hiamēgkiari ia nēfe?”

³⁴ Mētē irēha hēpwēh nēgkiariien, ti nēri nē mē kamhēuvehe mamhēgkiari mē sin ia nīrēha in rasori.

³⁵ Nənə Iesu rəkure, məkwein nərmama səvənhi twelef həuvehe. Rini pen ti nirəha i mə, “İərmama sə rokeikei mə trakupwən ia nərmama me pam, traməkeikei muvehe mukurirə, mamə in iərmama sə ramo tukwini nari m nərmama me pam.”

³⁶ Nənə Iesu ruvehi iəkunouihi riti mərpiwi ia kurkwən ia nirəha, mərəhi utə, marə mīni pen mwi ti nirəha i mə,

³⁷ “İərmama sə trəsevər ia rerin ti iəkunouihi riti sə ro iamīnhi ia nəghik rəmwhen mə raməsevər mwi ia rerin tukwe iou. İərmama sə raməsevər ia rerin tukw iou rəmwhen mə raməsevər mwi ia rerin ti Kumwesən sə rinərhi pehe iou iakuvehe.”

³⁸ Jon rini pen ti Iesu i mə, “İahatən, kimaha iahətoni iərmama riti raməkoui irapw nəremhə me ia nəghim. İahaməmwur mə tahənise in ti nəri nə mə ripko mhə in kimaha riti.”

³⁹ Mətə Iesu rini mə, “Kimiaha tihəpwəh nıniseien in. İərmama sə ramo nımtətien ia nəghik, ko rəpwəh nini ərəha akwauakwien iou.

⁴⁰ İərmama sə rəpwəh nini ərəhaien kitaha in kitaha riti.

⁴¹ İakani nıpərhiyenien tukumiaha i. Kimiaha nə nərmama me səiou, iou Kristo. Trini minuə iərmama riti ruvei pehe nui m kimiaha ia nəghik mə tihənımwı, in traməkeikei muvehi nərəkuien səvənhi.”

Tikətui amasan ti nahatətəien səim

⁴² “Nəkwərhakwərha me i səməme kamhahatətə ia nirak, trini minuə iərmama riti ro riti rımwei

9:35: Luk 22:24, Mat 20:25-27, Mak 10:43-44 **9:37:** Mat 10:40

9:38: Nam 11:27-29 **9:39:** 1Kor 12:3 **9:40:** Mat 12:30, Luk

11:23 **9:41:** Mat 10:42

ia nərəhαιen, Kumwesən trərpwīn noien ərəha səvənhi. Iərmama nəha trīregī rərəha məpi raka kərihi pen kəruətərei asori ia nīpətəkinuan kosə irapw i ia təmwei təsi.

⁴³ Mə rəgīm ramo ikamwei ia nərəhαιen, tikərai raka. Mə rəgīm rīpīp mətə ikuvehi nīmīruien, ramasan pīk tukw ik. Rərəha mə rəgīm kəru mətə tikevən fwe ia kwopun napw asori rauək rerin ikīn.

⁴⁴⁻⁴⁵ Mə nīsum ramo ikamwei ia nərəhαιen, tikərai raka. Mə nīsum rīpīp mətə ikuvehi nīmīruien, ramasan pīk tukw ik. Rərəha mə nīsum mi kəru mətə tukərarki pen ik ia kwopun napw asori rauək rerin ikīn.

⁴⁶⁻⁴⁷ Mə nənīmēm ramo ikamwei ia nərəhαιen, tikukumwiri raka. Mə nənīmēm kuatia a mətə ikuvnīmwə pen ia nītətə sə Kumwesən ramərīmənu irə, ramasan pīk tukw ik. Rərəha mə nənīmēm kəru, mətə tukərarki pen ik ia kwopun napw asori rauək ikīn.

⁴⁸ Ia kwopun nəha
‘irər səməme hamani irəha həpwəh nemhəien.
Napw rəpwəh nīfwəien.’

⁴⁹ Napw trətəgətəg pen ia nərmama me pam rəmwhen ia sol sə kamətəgi pen ia nəvegīnien.

⁵⁰ Sol in nari amasan. Mətə trīni mīnuə sol nəsienien səvənhi ruvəiwən, tihəfo mhə rəsien mwī? Pwəh sol raməmāk pen ia rerīmīaha. Nənə hīamarə ia nəmərīnuien.”

10

Iesu rahatən mə iərman mīne pran trouəpwəh

nəpwəhien irau me

¹ Iesu rəpwəh kwopun nəha mevən ia tənə Jutia fwe ia nıkare nui aris Jotan pen. Nərmama həpik həuvehe mwi mhousəsimwin pen irəha me tukwe. In rahatən irəha rosi sə ramo ia nəpin me.

² Nənə Farisi me nepwin həuvehe mhəres pen nari riti min mə tuhəregi ro Iesu mə trəfni irə. Irəha həni mə, “Ratukwatukw ia Loa səkitaha mə ko iərman riti rəpwəh səvənhi pran uə rekəm?”

³ Miregi Iesu rəres pen irəha i mə, “Nəfe nəgkiariien Moses rıməni pehe tukumiaha i fwe kupwən?”

⁴ Miregi həni mə “Moses rınəsəni mə iərman riti rukurən nıraiien nımwai nəkukuə m pran səvənhi rani mə in rınəpwəh in, nənə mərhi pen i ramevən.”

⁵ Mətə Iesu rini pen ti nırəha i mə, “Moses rımərai nəgkiariien nəha m kımiaha ti nəri nə mə kəmkapwəmiaha riskai.

⁶ Mətə Nəkukuə Ikinan rini mə fwe ia nukune narəien, ‘Kumwesən rino iərmama kəru riti iərman riti pran.’

⁷ ‘Ro iamınhi irə iərman traraka ia tata mine mama səvənhi mevən rouarə pəri irau pran səvənhi, nənə

⁸ irau trouvehe rouəmwhen ia nıpwrai iərmama kuatia.’ Nəgkiariien nəha rini mə iərman mine pran səvənhi krouəpwəh ihi noien iərmama kəru i, mətə krouvəuvehe rouəmwhen ia nıpwrai iərmama kuatia.

⁹ Ti nəri nə mə Kumwesən rıripin iərman mine pran səvənhi iamınhi irə, ro pen rıpkatukwatukw

10:4: Dut 24:1-4, Mat 5:31
Efes 5:31

10:5: Jen 1:27, 5:2

10:7: Jen 2:24,

mhə mə iərman trəpwəh səvənhi pran, mətefi narəien səvənrau.”

¹⁰ Nəp̄in Iesu mine nər̄mama me səvənhi həuvnimwə mwi ia nəkwai nimwə, irəha hərəs mwi nəgkiariien i min.

¹¹ Nənə Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iərman sə rəpwəh pran səvənhi miri prən əpə riti mwi ramo noien ərəha ia səvənhi pran. Prən nəha in ramiri r̄ipko mhə pran atukwatukw səvənhi.

¹² Rəmwhen a mwi pran sə rəpwəh səvənhi iərman mesi pen iərman əpə riti mwi ramo noien ərəha ia səvənhi iərman. Iərman nəha in ramesi pen r̄ipko mhə iərman atukwatukw səvənhi.”

Iesu rəkwein amasan ia nəkwər̄həkwər̄ha

¹³ Nəp̄in riti nər̄mama me kamhəuvehi nəkwər̄həkwər̄ha me səvənraha, mamhəuvehe ti Iesu mə trapi irəha. Nənə nər̄mama me səvəi Iesu hənise irəha.

¹⁴ Mətə nəp̄in Iesu rətoni, niemaha rəpi. In rini pen ti nirəha i mə, “Pwəh nəkwər̄həkwər̄ha me həuvehe tukw iou. Tihəpwəh niniseien irəha. Nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə səvəi nər̄mama səməme həmwhen ia nəkwər̄həkwər̄ha me i.

¹⁵ Iakani n̄ipər̄hienien tukumiaha i mə iər̄mama traməkeikei mo rəmwhen ia iəkunouihi, muvehi nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə. Mə r̄ipko mhə r̄ipkuvnimwə mhə ia nitətə nəha ia nəp̄in riti.”

¹⁶ Nənə Iesu rərəhi pehe nəkwər̄həkwər̄ha me, məmrutə rəḡin mi ia nirəha, məkwein amasan ia nirəha.

Iərmama riti səvənhi nautə rasori rokeikei mə truvehi nimiruien rerin

¹⁷ Iesu rinaresi pen mwi suatuk səvənhi mamevən. Nənə iərmama riti raiu muvehe minimwi nukurhun mi ia nənimen, məres pen in i mə, “Iahatən, ik iəmə amasan. Nəfe noien takaməkeikei mo mə takuvehi nimiruien rerin?”

¹⁸ Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Rəfo ikini mə iou iəmə amasan? Iərmama amasan riti riwən. Kumwesən əpa in ramasan.

¹⁹ Ik ikuvəukurən raka loa me səvəi Kumwesən. In rini mə, ‘Tikəpwəh nousi əpuneien iərmama, məpwəh nakresien pran, məpwəh nakresien, məpwəh neikuəien, məpwəh neikuəien mə tikakres. Tikaməkeikei misiai səim tata mine mama.’”

²⁰ Miregi iərmama nəha rini pen ti Iesu i mə, “Iahatən, loa me pam i iakesi pen fwe ia nouihien səiou meste pehe ipwet mine.”

²¹ Iesu rətə iərmama nəha, rerin rokeikei in. Ro iaminihi irə rini pen tukwe in mə, “Nari kuatia rarə ikəpwəh ihi noien. Evən, məmri pen nəmri nari ia səim narimnari me. Nəpin kuvehi nənimen, tikuvehi mane, muvei pen m nərmama nautə səvənraha riwən. Nənə səim nautə tripik fwe ia neiai. Nəpin ikino pam, ikuvehe mukurirə iou.”

²² Nəpin iərmama nəha riregi nəgkiariien nəha, nənimen risiu. Rəpwəh Iesu mamevən. Rerin rəpou ti nəri nə mə nautə səvənhi rasori.

²³ Ia nəpin nəha Iesu rəti ərari mətoni nərmama me səvənhi, mini pen ti nirəha i mə, “Rəknekin ti nərmama nautə səvənraha rasori mə

tuhəuvnimwə ia nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə.”

²⁴ Nərmama me səvəi Iesu hərkəri asori nari ia nəgkiariien səvənhi. Mətə Iesu rini pen mwi ti nirəha i mə, “Nəkwərhakwərha səiou me, rəknekīn ti nuvnmwəien ia nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə.

²⁵ Iərmama nautə səvənhi rasori rəknekīn tukwe in mə truvnimwə ia nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə. Rəknekīn məpi raka nərimiru nəha kamel rasu pen ia ruei nitel mier.”

²⁶ Nəpin nərmama me səvəi Iesu həregi nəgkiariien səvənhi, nənimenraha rier. Kamhəres irəha me i mə, “Mə rəknekīn iamīnhi, nisimə nəha ko həuvehi nimiruien?”

²⁷ Iesu rətə irəha mīni mə, “Nəri nəha rəknekīn iərmama ko rīpko mhə, mətə Kumwesən rukurən noien. Narimnari me pam rimeru ti Kumwesən.”

²⁸ Ia nəpin nəha Pita rīskəmter mīni pen ti Iesu i mə, “Ətə ro. Kimaha iahənəpwəh pam narimnari me səkimaha mamhəkurirə ik.”

²⁹ Miregi Iesu rini mə, “Takani nīpərhienien tukumiaha i mə nərmama me səməme hənəpwəh narimnari me səvənraha tukwe iou mə tuhəuvən mhəvisau irapw nəgkiariien amasan səiou, irəha pam tuhəuvehi tain. Trini mīnuə iərmama riti rəpwəh nimwə me, uə piəvni me, uə kītiriməni me, uə mama mīne tata səvənhi, uə nəkwərhakwərha me səvənhi, uə tīprənə səvənhi,

³⁰ ia nitətə ipwet mīne truvehi mwi tain hantret, nimwə me, mīne piəvni me, mīne kītiriməni me, mīne mama me, mīne nəkwərhakwərha me, mīne tīprənə. Tukəmwəki mwi in, ko nəmisəien min ti nəgkiariien amasan səiou. Nənə ia nitətə fwe truvehe in truvehi nimiruien rerin.

³¹ Mətə nərmama həpik səməme kamhəkupwən tuhəkurirə. Nənə səməme kamhəkurirə tuhəkupwən.”

Iesu rini irapw mwi mə tremhə

³² Irəha kamhesi pen suatuk mamhəutə pen fwe ia Jerusalem. Iesu rakupwən irəha kamhəkurirə. Səvənhi nərmama me hərkərinari. Nərmama səməme kamhəkurirə ia nirəha kamhəhekir. Iesu riri raka əpa nərmama səvənhi twelef minani pen ti nirəha i nəfe tuho irə,

³³ mīni mə, “Hətə ro, kitaha saməutə mamhəuvən fwe ia Jerusalem. Ia kwopun nəha tukuvei pen iou, İəməti İərmama, ia rəgi pris asori me mīne nahatən me səvəi Loa. Irəha tuhəni mə takaməkeikei memhə. Tuhəuvei pen iou ia rəgi nərməpə rīpko mhə irəha nəkur Isrel.

³⁴ Irəha tuharis əkenhin ia nirak, mhərgəvəsi iou, mhərisi iou, mhousi əpune iou. Ia nəpin sə ro kahar irə takətui mwi ia nemhəien səiou.”

Jemes mine Jon krouəres pen nari riti m Iesu

³⁵ Jemes mine Jon, tini Sepeti mi, irau krouvehe ti Iesu rouni pen tukwe in mə, “İahatən, kimrau tarouəres ik ia nari riti. İarouokeikei mə tikəsəni kimrau.”

³⁶ Miregi Iesu rini mə, “Nəfe irouokeikei mə tako m kimirau?”

³⁷ Miregi krouni mə, “Əseni kimrau pwəh riti rəkure ia nıkarem mwatuk riti ia nıkarem mour nəpin tikuvehi nasoriien səim, mamərimənu ia nərmama.”

³⁸ Mətə Iesu rini pen ti nirau i mə, “Kimirau irouirei nəfe nari irouəres i. Ko kimirau

irouənimwi kap i iou takənimwi? Uə ko kakiətənimw mwi kimirau ia paptas i sə tukakiətənimw iou irə?”

³⁹ Miregi krouni mə, “Kimrau iarouəmwhen.”

Miregi Iesu rini pen ti nirau i mə, “Kap i iou takənimwi, kimirau mwi tirouənimwi. Tukakiətənimw kimirau mwi ia paptas i tukakiətənimw iou irə.

⁴⁰ Mətə iou ko iakəpwəh nəsenien kimirau irouəkure riti ia nikarek mwatuk riti ia nikarek mour. Mətə kwopun nəha səvəi iərmama mi nəha kimerfi raka irau mə trouəkure fwe ikin.”

⁴¹ Nəpin ten mwi nərmama me səvəi Iesu həregi nəresien nəha səvəi Jemes mine Jon, niemaha rəpi irəha.

⁴² Ro iamihhi irə Iesu rəkwein irəha həuvehe. Rini pen ti nirəha i mə, “Kimiaha hiəuvəukurən raka noien səvəi nərmama ripko mhə irəha nəkur Isrel. Nəmə asori me səvənraha sə kamhərimənu ia nirəha, kamhəfiəutə irəha, mamho nərmama kamho nəkwanraha.

⁴³ Mətə kimiaha tihəpwəh noien iamihha irə ia kimiaha me. Trini minuə kimiaha riti rokeikei mə truvehe masori ia kimiaha, in traməkeikei muvehe mo iərmama sə ramo tukwini nari m kimiaha.

⁴⁴ Trini minuə kimiaha riti rokeikei mə trasori makupwən ia kimiaha, in traməkeikei muvehe mo iərmama sə ramo auər a wok səkimiaha pam.

⁴⁵ Kimiaha tiho rəmwhen a ia nirak. Iou, Iəməti Iərmama, iapkuvehe mhə mə nərmama tuho tukwini nari miou, mətə iakuvehe mə tako tukwini

nari minraha, muvei pen nimiruien saiou traraku suatuk ti nifi rakaien nari ia narmama hapik.”

Iesu romasan namri iarmama riti naghin na Partimeas

⁴⁶ Iesu mine narmama me savanhi hovuhe mhampirapw ia taon naha Jeriko. Napin haier, narmama hapik kamhakurira in. Partimeas, tini Timeas, ramakure ia nikare suatuk mamase mane m narmama. Partimeas nanimen rifwa.

⁴⁷ Napin riregi ma Iesu iamə Nasaret rinavuhe, rinamakwein apwamwis, minamini ma, “Iesu, kwanakwus savai Kig Tevit! Api tukw iou!”

⁴⁸ Narmama hapik hanise pen tukwe in, mhani ma, “Afafa, mapwah nagkiariien!”

Matə Partimeas raripin mamakwein apwamwis mwi, mamini ma, “Iesu, kwanakwus savai Kig Tevit! Api tukw iou!”

⁴⁹ Ia napin naha Iesu rarer, mini pen ti niraha i ma, “Hakwein iarmama naha ruvehe.”

Iraha hakwein iarmama sa nanimen rifwa, mhani pen tukwe in ma, “Agien, miskamter! Iesu ramakwein ik ma tikevan tukwe.”

⁵⁰ Nanə iarmama naha nanimen rifwa ruvehi raka savanhi karkahu apwamwis mapwah, miskamter akwauakw, mevən ti Iesu.

⁵¹ Nanə Iesu rini pen tukwe in ma, “Ikokeikei ma tako nafe mik?”

Miregi iarmama naha nanimen rifwa rini pen tukwe in ma, “Iahatən, iakokeikei ma nanimek trətui pwəh iakətə nari.”

⁵² Miregi Iesu rini pen tukwe in ma, “Ramasan. Ikukurən nevəniən. Nahatətəien səim rinomasan

raka nənimem.” Nənə təkwtəkwuni nəha nənimen rīnamasan mīnətə nari. Nənə Iesu ramesi suatuk mamevən, iərmama nəha rukurirə i.

11

Iesu rapirapw fwe Jerusalem nərmama haməgnəgini in

¹ Irəha həuvən ipaka ti Jerusalem, mhəier pen ia Təkuər Olif^a ia kwopun nəha ipaka ti rukwənu mi nəha Petfas mīne Petani. Ia nəpīn nəha Iesu rərhi pen iərmama kəru səvənhi,

² mīni pen ti nirau i mə, “Kimirau tirouevən fwe ia rukwənu nəha samarəti pen i. Nəpīn tirouapi-rapw fwe ikīn, tirouətə kwəti togki riti kīnəkwi tərini, iərmama rīpkəkure raka mhə irə. Tiroufi raka nari irə, rouəsigi rouvehe.

³ Trīni mīnuə iərmama riti rəres kimirau i mə, ‘Rəfo iroufi raka nari ia kwəti togki?’ tirouni pen mə, ‘Iərimənu səkītaha raməres kwəti togki i, mətə trīpkəpwəmwis mhə trərhi pehe mwi i.’”⁴ Ia nəpīn nəha krauevən rouətoni kwəti togki nəha kīnəkwi tərini pen ipaka ti kwəruə ia nimwə riti ramərer ia suatuk. Nəpīn kroufi raka nari irə,

⁵ nərmama nepwīn səməme kamhərer ipaka ti nirau ia kwopun nəha həni mə, “Rəfo iroufi raka nari ia kwəti togki?”

⁶ Mətə krouni pen nəfe Iesu rīməni pen ti nirau i. Nəpīn nərmama me nəha həregi, həseni irau krouevən.

⁷ Irau krouəsigi kwəti togki nəha rouvehe ti Iesu, rouəpənə pen karkahu əpwəmwis mi səvənrau ia təkuren. Nənə Iesu rəkure irə.

^a **11:1:** Olif, in nei riti. Rutə pik ia təkuer nəha.

8 Nərmama həpik həpənə karkahu əpwəmwis me səvənraha ia suatuk. Nərmama nepwın mwi həpənə pen nımwai nei me sə hənərai ia nımei nari.

9 Nərmama səməme kəmhəkupwən mıne səməme kəmhəkurirə ia İesu, kəmhəkwein əpwəmwis, məmhəni mə,

“Səgnəgini Kumwesən!

Səkwein amasan ia iərmama i rauvehe ia nəghi İərimənu səkitaha!

10 Səkwein amasan ia kig i rauvehe mə truvehi təmwheki kaha səkitaha Kig Tevit mərimənu ia kitaha!

Kəgnəgini Kumwesən ia neiai irənhə anan!”

11 Nənə İesu ruvniwə ia Jerusalem, mevən ia nımwə səvəi Kumwesən, məməspau narımnari me fwe ikın. Mətə raməruarəv ro pen İesu rəpwəh mırərig mevən fwe ia Petani irəha twelef nərmama me səvənhi.

İesu rini pen ti nei riti mə trıpkukua mhə mwi

12 Rakwakwi irə irəha həier ia Petani. İesu rıregi nukumhə rınahi.

13 Rəti pen mətoni niemis^b riti ramərə. Nımwan rıpik. İesu revən mə trətə mə nukwan fwe ikın uə riwən. Revən ipaka tukwe, mətə nımwan me a. Nukwan riwən ti nəri nə mə rıpkə mhə nəpın atukwatukw sə nei nəha trukua irə.

14 Ro iamınhi irə İesu rini pen ti nei nəha mə, “İərmama riti trəpwəh mwi nəniien nukwam ia nəpın riti.” Nəpın İesu rini nəgkiariien nəha, nərmama me səvənhi həregi.

Iesu rækoui irapw nærmama me ia nimwə səvəi Kumwesən

¹⁵ Iesu mine nærmama me səvənhi hæier pehe ia Jerusalem. Nənə Iesu revən ia nimwə səvəi Kumwesən, minaməkoui irapw nærmama me səməme kāmhəmri pen nəmri nari ia narimnari me mine səməme kāmhəuvehi nəmri narimnari me.^c Rəvsini tepol me səvəi nærmama me kāmhəvriwei mane me. Rəvsini jea me səvəi nærmama səməme kauvehi nəmri menu me ti nirəha,

¹⁶ minise pen ti nærmama mə tuhəpwəh nuvehi-ien narimnari me mhəpi simwəin ia kwopun nəha nimwə səvəi Kumwesən ramərer ikin.

¹⁷ Nənə Iesu rinamahatən irəha mə, “Kimərai pen ia Nəkukuə Ikinan mə, “Tukani nimwə səiou mə nimwəfwaki səvəi nærmama me ia tənəmtənə me.’ Mətə kimiaha hiəno ruvəuvehe kwopun sə rakres me kāmhərkwafə ikin.”

¹⁸ Nəpin pris asori me mine nahatən me səvəi Loa həregi nəgkiariien səvəi Iesu, kənamhətui su-atuk mə tuhousi əpune. Irəha kāmhəhekir Iesu ti nəri nə mə nærmama me pam nənimenraha rier ti nahatənien səvənhi.

¹⁹ Nənə nəruarəv irə Iesu mine nærmama me səvənhi haraka ia Jerusalem, mamhəuvən.

²⁰ Rakwakwi irə ia nəpnəpin irəha həukurau ia kwopun niemis ramərer ikin, mhətə mə nei nəha ruvəmhia fwe irənhə meste nuan me inhəripw.

C 11:15: Nærmama ia maket nəha kāmhəmri pen nəmri nari ia narimnari me səvəi nəfwakiien. **11:18:** Mak 14:1 **11:20:** Mak 11:14

21 Nənə Pita rerin rirhi nægkiariien səvəi Iesu. Rini pen tukwe in mə, “Iahatən, ətə ro nei nəha ikinəkwein ərəha irə, ruvehe muvımhiə pam.”

22 Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Tihahatətə ia Kumwesən.

23 Iakani nıpərhiienien tukumiaha i trini minuə iərmama riti rini pen ti təkuer i mə, ‘Təkuer i, tiko mier mivə pen fwe ia təsi,’ mə nətərigien səvəi iərmama nəha rəpwəh nəmkiəmkiien, mətə rahatətə əknekın ia nəfe rıməni mə tro, Kumwesən tro nəkwən.

24 Ro iamınhi irə iakani nıpərhiienien tukumiaha i mə nəpın tihəfwaki, nəfe nəghın tihəres i, tihahatətə mə hiəuvəuvehi raka, nənə Kumwesən truvei pehe m kimiaha.

25-26 Nənə nəpın tihərer mhəfwaki, trini minuə iərmama riti rino noien ərəha ia kimiaha, tihenouenou i. Tiho iamınhi irə mə Tata səkimiaha ia neiai in mwi trenouenou noien ərəha me səkimiaha.”

Nəmə asori me səvəi nəkur Isrel kamhəres mə sin rəsəni wok sə Iesu ramo

27 Irəha həuvehe mwi ia Jerusalem. Nəpın Iesu ramavən ia kwopun nimwə səvəi Kumwesən ramərer ikin, pris asori me mine nahatən me səvəi Loa mine nəmə asori me səvəi nəkur Isrel həuvehe tukwe,

28 mhəres pen in mə, “Ikamo narimnari me i ia nəkwai sin, uə sin rəsəni ik mə tiko narimnari me i?”

29 Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iou mwi takəres kimiaha nəresien riti. Trini minuə hiəni

atukwatukw tukw iou i, takini pehe tukumiaha i mæ iakamo narimnari me i ia nækwai sin.

³⁰ Tiho mhæni ro tukw iou i mæ fwe kupwæn, sin rærhi pehe Jon mæ tro paptæes ia nærmama, Kumwesæn uæ iærmama riti?”

³¹ Nænæ iræha hægkiari pæri, mamhæni mæ, “Tsæfni iræ i? Tuko sæni mæ Kumwesæn rærhi pehe Jon mæ tro paptæes ia nærmama, Iesu trini pehe mæ, ‘Ro iaminihi iræ ræfo hiæpwæh niniiien niþærhienien ia nægkiariien sævæi Jon?’

³² Mætæ ko sæni mæ iærmama riti rærhi pehe Jon uæ?” Mætæ iræha hæhekir ti niniiien iaminha iræ ti næri næ mæ nærmama me hahatætæ ia Jon mæ in profet pærhien riti.

³³ Ro pen hæni pen ti Iesu i mæ, “Kimaha iahæreirei.”

Miregi Iesu rini pen ti niræha i mæ, “Iou mwi ko iakæpwæh niniiien tukumiaha i mæ iakamo narimnari me i ia nækwai sin.”

12

Iesu rusipekin ia næmæ æræha me nepwin sæmæme kamhætui ti nimeï krep riti

¹ Ia næpin næha Iesu rinamægkiari minraha minani nusipekinien me, minani mæ, “Iæmæ asori riti ræpwei nækwus næha krep ia næmhien sævænhï, mukurei pen næpai rukurau kurau iræ, muæsi kæpwier mo nækwæn sæ tukeivæ testesi tipwei krep ikin ti nuvehien nisen, mo mwi næpai ræpwæmwis mutæ tukætui ti krep ikin. Næpin ro sampam iræ, ræseni nærmama nepwin hæuvehe mhætui ti nimeï krep sævænhï. Iræha tuhæmhu ikin, mhési

kwənkwai krep, mhəuai, mhəuvei pen nɪpərin m iəmə asori. Iəmə asori rəmri pen nimei krep səvənhi ia rəginraha, mier mevən ia tənə əpə iti.

² Nəpɪn kwənkwai krep rɪmrə, iəmə asori rərhi pen iərmama riti sə ramo tukwini nari min revən mətə nəmə kamhətui tɪ nimei krep səvənhi. In rokeikei mə tuhəuvei pen kwənkwai krep nepwɪn səpwəni min.

³ Mətə irəha həkwtəmhiri iəmə nəha, mhousi, mhərhi pen i ramevən, mhəpwəh nuvei penien nari riti min.

⁴ Iəmə asori rərari, mərhi pen iərmama riti mwi sə ramo tukwini nari min revən. Nənə irəha housi kənkəpwə, mho naurisien min.

⁵ Iəmə asori rərari mərhi pen riti mwi revən. Nənə irəha housi əpune. Irəha ho noien nəha ia nepwɪn mwi həpɪk. Həuəsi nepwɪn, mhousi əpune nepwɪn.

⁶ Nənə nərmama me nəha kamho tukwini nari m iəmə asori həuvəiwən pam, mətə tini anan kuatia sə rokeikei pɪk. Iəmə asori rərhi pen i tɪ nəmə kamhətui tɪ krep, mɪni mə, 'Irəha tuhəsiai nərik.'

⁷ Mətə nəpɪn nəmə kamhətui tɪ krep hətoni tini iəmə asori, həni pen tɪ nɪrəha me i mə, 'Kwa tini iəmə asori nəha. Nəpɪn tata səvənhi tremhə, nimei krep i ruvehe mo səvənhi. Pwəh sousi əpune nənə nimei krep səvənhi truvehe mo səkitaha i.'

⁸ Nənə irəha həkwtəmhiri, mhousi əpune, mhərarki irapw ia tanirə.

⁹ Iəmə asori səvəi nimei krep, trəfo nəha? Truvehe mousi əpune nəmə me nəha məseni pen nimei krep səvənhi ia rəgi nərməpə.

10 Rosi kímiaha hiəpkəvsini raka mhə nəgkiariien i ia Nəkukua Ikinan uə?

‘Kəruətərei nəha nəmə kamhəuvrhəkin nimwə hənua rərəha, mhəpwəh,

təkwtəkwni nəha ruvəuvehe mino kəruətərei sə rəpi raka pam kəruətərei me,

məkwtəmhiri əknekən pam nimwə.

11 Iərimənu səkitaha rino nəri i, sətoni nəmritaha rier tukwe.’”

12 Nənə nəmə asori me hənua tuhəkwtəmhiri Iesu, ti nəri nə mə hərəgi mə in rini nusipekinien nəha muəsi irəha i, mətə hənhekir nərmama, mhəpwəh Iesu, mamhəuvən.

Ratukwatukw mə iərmama trərəku takis revən ti Kig Sisa uə rekəm?

13 Nəmə asori me səvəi nəkur Isrel hokeikei mə tuhəkwtəmhiri Iesu. Ro pen hərhi pen Farisi me nepwın mine nərmama nepwın səvəi Kig Herot mə tuhəuvən mhəres Iesu narimnari me nepwın, mho in rəfwəkour ia nəgkiariien səvənhi.

14-15 Nənə irəha həuvehe mhəni pen ti Iesu i mə, “Iahatən, iahəukurən mə ik iəmə sə ikani nipərhiénien. Ikəpwəh nehekirién nərmama. Nəmə asori uə nəmə auər a ikahatən rəmnəmwhen a ti nirəha, mahatən atukwatukw suatuk sə Kumwesən rokeikei mə nərmama tuhesi pen. Tiko mini ro tukumaha i mə ratukwatukw ia Loa səkitaha mə tahəuvehi pen nəmri takis m Kig Sisa uə rekəm?”

Mətə Iesu ruvəukurən raka rərınraha mə hokeikei mə in trəfwəkour ia nəgkiariien səvənhi. Nənə rini pen ti nirəha i mə, “Rəfo hiameipweipwi

iou iam̄nhi irə? Həuvehi silin riti mhəuvehi mhəuvehe pwəh iakətə ro.”

¹⁶ Nənə irəha həuvei pen silin riti min. Nənə Iesu rəres pen mə, “Nən̄mwi iərmama sin i ia silin? Nənə nəghi sin i?”

Miregi həni mə, “Nən̄mwi Kig Sisa m̄ine nəghi Kig Sisa.”

¹⁷ Miregi Iesu rini pen t̄i nirəha i mə, “Narimnari me səvəi Kig Sisa hiəuvei pen m Kig Sisa. Narimnari me səvəi Kumwesən hiəuvei pen m Kumwesən.”

Irəha həregi nəgkiariien səvənhi, nənimenraha rier.

Satusi me həres Iesu nəresien riti

¹⁸ Satusi me nepw̄in həuvehe t̄i Iesu. (Satusi me irəha kamhəni mə iərmama sə ruvamhə ko ripkətui mhə mwi.) Irəha həuvehe mhəres Iesu nəresien riti, mhəni mə,

¹⁹ “Iahatən, Moses rimərai pen ia Loa səkitaha mə trini minuə iərman riti remhə, məpwəh səvənhi pran, mətə tin̄nrau riwən, piəvi iərman nəha traməkeikei miri pran nəha rouərəhi nəkwərhakwərha me, rouəsihagin piəvi iəmə nəha.

²⁰ Mətə nərman sefen, irəha piəvnraha me. Sə ratori riri pran riti, krouəpwəh nərh̄iien iəkunouihi riti, nənə iərman nəha remhə, məpwəh səvənhi pran.

²¹ Nənə piəvni səro kəru irə riri prən nəha, memhə mwi, məpwəh prən nəha, mətə tin̄nrau riwən. Nənə piəvni səro kahar irə ro mwi iam̄nhi irə

²² meste irəha pam sefen həiri prən nəha, mhemhə pam, nənə prən nəha rəpwəh nərəhiien iəkunouihi riti, memhə mwi.

²³ Ni pehe ro tukumaha i. Ia nəpın nəha Kumwesən tro nərmama hətui mwi ia nemhəien, pran nəha səvəi sin, ti nəri nə mə nərman me nəha sefen irəha pam həməiri in?”

²⁴ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Kimiaha hiəreirei nıpwrai nəgkiariien me ia Nəkukuə Ikinan, mhəreirei mwi nıskaiien səvəi Kumwesən. Ro iamınhi irə mine nahatənien səkimiaha rıpkatukwatukw mhə.

²⁵ Nəpın nərmama tuhətui mwi ia nemhəien, nərman tuhəpwəh niriien nıpran, nıpran tuhəpwəh nesi penien nərman. Mətə irəha tuhəmwhen nagelo me ia neiai.

²⁶ Nənə nəgkiariien səvəi nəgkiariien i hiaməni mə iərmama ko rıpkətui mhə mwi ia nemhəien. Rosi kimiaha hiəpkəvsini raka mhə nəgkiariien nəha ia Nəkukuə Ikinan Moses rımərai rani nei nəha nəpw rauək irə mətə rıpkahi əmwesi mhə? Ia kwopwi nəgkiariien nəha, Kumwesən rıməni pen ti Moses i mə, ‘Iou Kumwesən səvəi Epraham mine Kumwesən səvəi Aesak mine Kumwesən səvəi Jekop.’

²⁷ In rıpkə mhə Kumwesən səvəi nərmama me səməme həuvamhə, mətə in Kumwesən səvəi nərmama me səməme kamhəmıru. Kimiaha nahatənien səkimiaha rıpkatukwatukw anan mhə.”

Nəfe nəha loa rasori ia loa me?

²⁸ Iahatən riti səvəi Loa ruvehe miregi irəha kamhəres irəha me i. Nəpın rıregi mə Iesu rini

pen atukwatukw ti nirəha i, in rəres pen Iesu i mə, “Nəfe nəha loa rasori ia loa me?”

²⁹ Miregi Iesu rini mə, “Loa sə rasori in nəha Moses riməni mə, ‘Kimiaha nəkur Isrel! Tihətərig amasan! Iərimənu Kumwesən səkitaha in əpa kuatia.

³⁰ Nənə tikaməkeikei mokeikei Iərimənu Kumwesən səim ia rerim me pam, mokeikei in ia nimiruien me pam səim, mokeikei in ia nətərigien me pam səim, mokeikei in ia niskaiien me pam səim.’

³¹ Nənə loa səro kəru irə in i mə, ‘Tikaməkeikei mokeikei piam rəmwhen ikokeikei atukw a ik.’ Loa riti mwi riwən rasori mwi məpi raka loa mi nəha.”

³² Miregi ia hatən səvəi Loa rini pen ti Iesu i mə, “Iahatən. Nəgkariien səim ratukwatukw. Ikani nipərhiien mə Iərimənu in kuatia. Kumwesən riti mwi riwən, mətə in əpa.

³³ Iərmama traməkeikei mokeikei in ia rerin me pam, mokeikei in ia nətərigien me pam səvənhi, mokeikei in ia niskaiien me pam səvənhi. In traməkeikei mokeikei piəvni rəmwhen rokeikei atukw a in. Noien nəha ramasan məpi raka iərmama rousi əpune nərimiru me, muvani nipwranraha ia nifatə, muvei pen m Kumwesən.”

³⁴ Nəpin Iesu rətə mə ia hatən səvəi Loa ramini pen nəgkariien sə ratukwatukw min, rini pen tukwe in mə, “Ik ipaka ti nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə.” Kurirə irə nərmama pam həhekir Iesu. Riti mwi riwən rəres pen nəresien min.

Kristo in t̄ini sin?

³⁵ Nəp̄in Iesu ramahatən nər̄mama ia nimwə səvəi Kumwesən, rəres pen irəha i mə, “Rəfo nahatən me səvəi Loa haməni mə Kristo in t̄ini Kig Tev̄it?

³⁶ Kig Tev̄it atukwatukw, nəp̄in Nən̄imw̄in Ikinan r̄inarə irə, r̄iməni irapw mə, ‘Kumwesən^a r̄ini pen ti Iərimənu səiou mə, Əkurei ia n̄ikarek mwatuk mesite tako nər̄mama səməme haməmwəki ik həuvehe, tikərpwi utə t̄ipage n̄isum mi ia nirəha.’

³⁷ Ia nəgkiariien nəha Kig Tev̄it atukwatukw r̄inəkwein Kristo mə Iərimənu səvənhi. Mə ro iam̄inhi irə rəfo irəha kamhəni mə in t̄ini Kig Tev̄it?”

Nəkuər nəha rer̄inraha ragien mə tuhətərig ia Iesu.

³⁸ Nəp̄in Iesu ramahatən irəha i, mani mə, “K̄imiahā t̄ihaməkeikei mhəsiari ti nahatən me səvəi Loa. Irəha hokeikei mə tuharkahu ia karkahu əpwəm̄wis me mamhan. Ia kwopun kamo maket me ik̄in hokeikei mə nər̄mama tuhəkwein irəha ia n̄isiaiien.

³⁹ Ia nəkwai nimwəfwaki me səvəi nəkur Isrel hokeikei mə tuhəkure ia kwopun amasan me. Ia nəveginien asori me hokeikei mə tuhəkure ia kwopun kamsiai nəmə asori me ik̄in.

⁴⁰ Irəha kamhəpeki raka nautə səvəi n̄ipran me səməme nər̄man me səvənraha hemhə mhəpwəh irəha. Kamhəfwaki ia nəfwakiien əpwəm̄wis me mə nər̄mama tuhəsiāi irəha. Kumwesən trərpw̄in noien ərəha me səvənraha rasori mwi.”

^a **12:36:** Nəgkiariien səvəi nəkur Kris r̄iməni iam̄inhi irə mə, “Iərimənu r̄ini pen ti Iərimənu səiou.”

Pran riti sə ruvei pen mane səvənhi sampam m Kumwesən

⁴¹ Iesu raməkure ipaka ti kwopun kamerukw pen mane m Kumwesən ikin, maməspau nərmama me kamherukw pen mane me səvənraha. Nərmama me səməme nautə səvənraha rasori həpik herukw pen mane asori.

⁴² Mətə pran riti fwe ikin. Səvənhi iərman remhə məpwəh in. Nautə səvənhi riwən. Ruvehe merukw pen silin ouih mi kəru.

⁴³ Nəpın Iesu rətoni, rəkwein nərmama me səvənhi həuvehe. Rini pen ti nirəha i mə, “Iakani nıpərhienien tukumiaha i mə prən nəha iərman səvənhi remhə məpwəh in, nautə səvənhi riwən, in rerukw pen mane rasori məpi raka nərmama me pam nəha səməme kamherukw pen mane m Kumwesən.

⁴⁴ Iakani iamınhi irə ti nəri nə mə nərmama me nəha nautə səvənraha rasori. Həuvehi raka nıpərin a mhəuvei pen m Kumwesən. Mətə prən nəha nautə səvənhi riwən ruvei pen mane me pam səvənhi sə truvehi nəveginien irə.”

13

Iesu rini irapw mə tukamevən tukousi testesi pam nimwə səvəi Kumwesən

¹ Nəpın Iesu rınamier ia kwopun nimwə səvəi Kumwesən ramərer ikin, iərmama riti səvənhi rini pen tukwe in mə, “Iahatən. Ətə ro nimwə səvəi Kumwesən. Kino ia kəruətərei asori me. Nimwə me i hamasan pik.”

² Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Ikətə nimwə asori me i? Tukamevən tukousi testesi pam, kəruəterei riti ko rəpwəh nərə əknekinien ia riti.”

³ Nəpın Iesu raməkure ia Təkuər Olif, maməti əpwəmwis pen ia nimwə səvəi Kumwesən, Pita mine Jemes mine Jon mine Antru həres afafa in mə,

⁴ “Tiko mini ro tukumaha i mə narimnari me nəha truvehe tinesən? Nəfe nımtətien truvehe mahatən pen mə nəpın səvəi narimnari me nəha ruvəuvehe ipaka?”

⁵ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Kimiaha tihaməsiari kamo iərmama riti reikuə ia kimiaha.

⁶ Nərmama həpik tuhəuvehe ia nəghik, mhəni mə irəha Kristo. Tuheikuə ia nərmama həpik.

⁷ Nəpın tihəregi nərmama tuhəvisau ia naruagəniən mə ‘naruagəniən riti fwe’ uə ‘naruagəniən trutə,’ tihəpwəh nehekəriən. Nəri nəha traməkeikei muvehe, mətə rıpkə mhə ihi nəpın sampam.

⁸ Nərmama ia kwənəkwus riti tuhəskəmter mharuagən irəha nərmama ia kwənəkwus əpə. Nərmama səvəi kig riti tuhəskəmter mharuagən irəha nərmama səvəi kig əpə. Kwəpun me nepwın nımwınımwien trıkiu. Nukumhə trahi nərmama. Mətə narimnari me i rəmwhen a ia pran sə rınamregi təkutan rınaməmısə ti nərhien iəkunouihi.

⁹ Kimiaha tihamətə amasan ia kimiaha me. Nərmama tuhəvei pen kimiaha ia rəgi nəmə asori me mə irəha tuhəkiri nəgkiariien səkimiaha. Fwe ia nəkwai nımwəfwaki me səvəi nəkur Isrel

tuhərisi kímiaha. Tihərer ia nəmri kig me mine ia nəmri nərmama səməme kamhərimənu ti nəri nə mə kímiaha nərmama me səiou. Tihərer ia nəmri nraha mhəvisau irapw nəgkiariien amasan səiou minraha.

¹⁰ Nəgkiariien amasan səiou traməkeikei mukupwən mevən ti nərmama pam ia tənəmtənə me kurirə irə nəpən sampam truvehe.

¹¹ Nəpən nərmama tuhəvei pen kímiaha ia rəgi nəmə asori me mə irəha tuhəkiri nəgkiariien səkímiaha, kurirə hiəgkiari, tihəpwəh nətərig pikien ia nəfe tihəni. Mətə ia nəpən səkímiaha tihəgkiari irə, tihəskəmter, mhəgkiari, ti nəri nə mə ripko mhə kímiaha atukwatukw tihəgkiari, mətə Nənimwən Ikinan truvei pehe nəgkiariien m kímiaha hiəgkiari.

¹² Ia nəpən nəha iərmama truvei pen piəvni anan ia rəgi nərməpə mə tukousi əpune. Tata me tuho mwi iamənhi ia tənraha me. Nəkwərhakwərha me tuhəskəmter mhəni ərəha səvənraha me tata mine mama, mhəvei pen irəha mə tukousi əpune irəha.

¹³ Nərmama me pam tuhəmwəki kímiaha ti nəri nə mə kímiaha nərmama me səiou. Mətə iərmama sə trərer əknəkən ia nahətətəien səvənhi meste nərəhaien me i həuvehe mhəukurau pam, Kumwesən truvehiməru in.”

Nərəhaien asori ia Jerusalem

¹⁴ “Kímiaha tihətoni nəri Profet Taniel rīməni kani mə ‘Nəri sə rərəha anan mamouraha narimnari ikinan.’ Tramərer ia kwopun sə

ripkatukwatukw mhə mə trərer ikin.^a Ia nəpɪn nəha tihətoni, (iərmama sə raməvsini nəkukuə i traməkeikei mukurən nɪpwrən), nərmama ia tənə Jutia tuhaməkeikei mhap mhərkwafə ia təkueər me.

¹⁵ Trɪni mɪnuə iərmama riti ramapwɪs ia təkure nimwə səvənhi, traməkeikei meiwaiu map akwauakw, məpwəh nuvnimwəien mə truvehi nari riti.

¹⁶ Trɪni mɪnuə iərmama riti raməmhɪ ia nəmhien səvənhi, traməkeikei map akwauakw, məpwəh nɪrərigien mevən imwəni mə truvehi səvənhi tɪnari.

¹⁷ Trərəha anan ti nɪpran me səməme tuhəpəmpəm mɪne səməme tuhaməuvei kənunu m nəkwərhakwərha əmtəmetə me ia nəpɪn nəha

¹⁸ Tihəfwaki mə nəpɪn nəha trəpwəh nuveheien ia nəpɪn səvəi nəkwieien,

¹⁹ ti nəri nə mə nəpɪn nəha nəpɪn səvəi nəərəhaien. Nərəhaien nəha trasori məpi raka nəərəhaien me pam səməme həuvəuvehe raka fwe nukune narəien^b mesite pehe ipwet mɪne. Nənə nəərəhaien riti mwi riwən truvehe məpi raka.

²⁰ Ko nəərəhaien nəha ravən əpwəmwiɪs, nərmama me hemhə pam. Mətə Iərimənu tro nəpɪn sə nəərəhaien nəha travən irə rukwakwa. In tro iamɪnhi irə mə truvehimɪru nərmama me səvənhi səməme ruvərɪ raka irəha.

²¹ Ia nəpɪn nəha, trɪni mɪnuə iərmama riti rini pehe tukumiaha i mə, 'Hətə ro Kristo i' uə

^a **13:14:** Trərer ia kwopun ikinan anan ia nimwə səvəi Kumwesən.

13:15: Luk 17:31 **13:17:** Luk 23:29 **13:19:** Dan 12:1, Joel 2:2,

Rev 7:14 ^b **13:19:** Uə fwe kupwən ia nəpɪn nəha Kumwesən rino neiai mɪne tɪprənə mɪne narimnari me pam.

‘Hətə ro Kristo nəha,’ kımiaha tihəpwəh niniien nıpərhienien irə.

²² Nərmama tuhəskəmter. Nəpwin tuhəni mə irəha Kristo, mətə neikuəien. Nəpwin tuhəni mə irəha profet, mətə neikuəien. Tuho nımtətien me mine narımnari me nərmama tuhətoni mhərkərinari irə. Irəha tuhəmwur mə tuheikuə ia nərmama səməme Kumwesən ruvərfi raka irəha, trini minuə irəha həukurən noien.

²³ Mətə kımiaha tihəməsiari. Narımnari me pam iakukupwən muvəni raka tukumiaha i.”

Kristo truvehe mwi

²⁴ Iesu rırıpın mını mə, “Mətə nəpın nərəhaien nəha truvehe mukurau pam,

‘meri truvehe nıpitəv,

məkwə trəpwəh nəhiarpwien,

²⁵ kəməhau me ia nımagouagou tuhəsasəsas,

narımnari me ia nımagouagou həskai pık,

Kumwesən trikiukiū ia nırəha.’

²⁶ Kurirə irə nərmama tuhətoni iou, İəməti İərmama, ia nəpuə iakauvehe ia nıskaiien asori mine nukuraanien asori.

²⁷ İa nəpın nəha takərhi raka nagelo me səiou həuvrehi, mhəuvesu, mhəuveraha, mhəuvreı, mhəuvən ia kwopun me pam ia tıprənə i, mhəpeki nərmama me səməme iakımərfi irəha mə səiou, mhəpeki irəha mhəuvehe.

²⁸ Həregi ro nusipekinien səvəi nei nəha niemis. Nəpın rınarkwi pen tukun sə rımərməru mınaməpırpır, kımiaha hiəukurən mə nəpın səvəi nəpnəpanien ruvəuvehe ipaka.

29 Rəmwhən a mwi, nəpɪn kɪmiaha tihətɔni narimnari me i hənəmæier pehe, tihəukurən mə iou, Iəmæti Iərmama, iakuvəuvehe ipaka, rəmwhən a iakamərer ia kwəruə ia nimwə mə takuvnimwə pehe.

30 Iakani nɪpərhiēnien tukumiaha i mə nərmama səməme kamhəmɪru təkwtəkɔwuni mɪne tuhəpwəh nemhə pamien meste narimnari me pam i hæier pehe.

31 Neiai mɪne tɪprənə trouiwən, mətə nəgkiariien me səiou tuhəpkiwən mhə.

32 Mətə nəpɪn səvəi nəri nəha, uə aoa səvənhi, iərmama riti riwən rukurən. Nagelo me ia neiai mɪne iou mwi, Tɪni Kumwesən, iahəreirei. Mətə Tata səiou, in əpa rukurən.

33 Kɪmiaha tihaməsiari, tɪ nəri nə mə hiəreirei mə nəpɪn nəha truvehe tɪnesən.

34 Rəmwhən a ia iərmama riti ravən əpwəmwiis, məseni pen narimnari me səvənhi ia rəgi nərmama me səməme kamho tukwini nari min. Irəha pam səvənraha wok rarə. Nənə nəpɪn iərmama nəha ramier irə rɪni pen tɪ iərmama sə raməkure ia kwəruə ia nimwə səvənhi mə, 'Tikamətui amasan tɪ səiou narimnari me, məpwəh napriien.'

35 Ro iamɪnhi irə kɪmiaha tihaməkeikei mhətui amasan, mhəpwəh napriien, tɪ nəri nə mə hiəreirei mə iəmə asori səvəi nimwə truvehe tɪnesən. Truvehe ia nəruarəv uə ia nəpɪn uə ia nəpɪn rəiə rakaka irə uə ia nəpnəpɪn.

36 Rərəha mə ruvehe akwauakw mətoni hiamapri.

³⁷ Nəfe iakamini pehe tukumiaha i, iakamini pen ti nərmama me pam mə, ‘Hətui amasan, mhəpwəh napriien!’ ”

14

Nəmə asori me səvəi nəkur Isrel kamhətui suatuk ti nousi əpuneien Iesu

¹ Nəpɪn kəru mwi nəkur Isrel ho Pasova irau nəvegɪnien asori sə hani bred sə yis riwən irə.^a Pris asori me mine nahatən me səvəi Loa kamhətui suatuk riti mə tuhəuvən afafa, məkwtəmhiriri Iesu, mhousi əpune.

² Irəha kamhəni mə, “Pwəh kitaha səpwəh nəkwtəmhiriiien Iesu ia nəpɪn səvəi nəvegɪnien asori. Rərəha mə nərmama niemaha trəpi irəha kamho nurigrigien asori tukwe.”

Pran riti rətəgi pen senta ia nukwəne Iesu

³ Nəpɪn Iesu ramarə ia rukwənu nəha Petani, ruvnimwə pen ia nəkwai nimwə səvəi Saemon. (Saemon nəha kupwən nemhəien skai ro tekɪn.) Iesu raməkure maməni nari. Pran riti ruvehe mauvehi potel riti kɪno ia kəruətərei riti nəghɪn nə alapasta. Fwe ia nəkwai potel nəha senta sə kɪno ia nat atukwatukw.^b Nənimen rutə pik. Prən nəha

14:1: Mak 11:18 **a 14:1:** Iərimənu rɪməni pen ti nəkur Isrel mə irəha tuhaməkeikei mho Pasova irau nəvegɪnien asori sə hani bred sə yis riwən irə. Tuho ia nuk nuk me mə rerɪnraha trɪrhi nəpɪn Iərimənu rɪməivə ueni nimwə səvənraha ia tənə Ijip, məpwəh nousi əpuneien nəmrɪtaik səvənraha: Eks 12:1-19 **14:3:** Luk 7:37-38

b 14:3: Nat in nei riti. Nɪpekɪn rapein amasan. Rutə ia tənə səvəi nəmə Intia isipwɪn ti tənə səvəi nəkur Isrel. Ro pen nənimen rutə pik.

rātefi tərhui potel nāha, mətəgi pen ia nukwāne Iesu.

⁴ Mətə nərmama nepwīn niemaha rəpi irəha, kamhəni pen ti nirəha me i mə, “Rəfo ramouraha senta ianhi?”

⁵ Ramasan mə rīpkəmri pen a nəmri nari ia senta nāha pwəh iərmama riti ruvehi. Rukurən nuvehien mane asori muvei pen m nərmama nautə səvənraha riwən.” Nənə kamhəski prən nāha.

⁶ Mətə Iesu rini mə, “Tihəpwəh nəskiien prən ! Rəfo hiamō iamīnhi irə? In ramo noien amasan riti miou.

⁷ Nərmama me səməme nautə səvənraha riwən tuhamarə kīmiaha mīnraha ia nəpīn me. Nəpīn hiənuə tihasitu ia nirəha, hiəukurən nasituien. Mətə iou tapkarə mhə kītaha m kīmiaha nəpīn me.

⁸ Prən i rino nari riti rəmwhen irə mə tro. Rukupwən mətəgi pehe senta maməpnəpenə ia nīpwrak mə tukinimwi.

⁹ Iakani nīpərhiēnien tukumiaha i mə nərmama tuhəvisau irapw nəgkiariien amasan səiou ia kwopun me ia tīprənə i, mhəvisau irapw nəfe prən i rino miou mə nərmama rerīnraha tramrhi.”

Jutas truvei pen Iesu ia rəgi nərmama səməme kamhəmwəki in

¹⁰ Jutas Iskariot, in riti ia twelef nərmama me səvəi Iesu, revən ti pris asori me mə trəgkiari mīnraha. Revən mīni mə, “Takuvei pehe Iesu m kīmiaha.”

¹¹ Nəpīn pris asori me həregi nəgkiariien səvənhi, rerīnraha ragien tukwe. Həni mə

tuhəuvei pen mane min. Nənə Jutas rinamətui suatuk mə truvei pen Iesu ia rəginraha.

Iərmama kəru səvəi Iesu krouəpnəpenə ti nəveginien kaməni bred səyis riwən irə

¹² Neste atukwatukw nəpɪn nəha tuhani bred səyis riwən irə. (Ia nəpɪn asori nəha, nərmama kamhousi əpune sipsip me səvəi Pasova.) Nərmama me səvəi Iesu həres pen Iesu i mə, “Kwopun pəku nəha ikokeikei mə kimaha tahəuvən mhəpnəpenə ti nəveginien səvəi Pasova ikin, nənə, ik tikəni?”

¹³ Nənə Iesu rərhi pen iərmama mi kəru səvənhi mini pen ti nirau i mə, “Kimirau tirouevən fwe ia Jerusalem. Iərman riti trəpi raka kimirau ia suatuk, mauvehi tikinari riti nui rukuər irə. Iroukurirə pen in.

¹⁴ Nəpɪn revən muvnimwə ia nəkwai nimwə, iroukurirə i, rauevən, rouni pen ti iəmə asori səvəi nimwə nəha mə, ‘Iahatən səkitaha rani mə, nimwə əfo nəha tahani pəri nəveginien səvəi Pasova kimaha səiou me nərmama me ikin?’

¹⁵ Nənə in triri kimirau mevən fwe irənhə ia nimwə nəha mahatən rum asori riti. Narimnari me pam hənəmak raka fwe ikin. Ia rum nəha kimirau tirouəpnəpenə tukutaha.”

¹⁶ Nənə iərmama mi nəha səvəi Iesu krouier, rouevən fwe ia Jerusalem, rouətə narimnari me pam rosi a Iesu riməni pen ti nirau i. Nənə krouəpnəpenə ti nəveginien səvəi Pasova.

Jutas truvei pen Iesu ia rəgi nərmama səməme kamhəmwəki in

¹⁷ Ia nəruarəv Iesu ruvehe irəha twelef nərmama me səvənhi.

¹⁸ Nəp̄in kamhani pəri nari irə, Iesu r̄ini pen ti nirəha i mə, “Iakani n̄ipər̄hienien tukumiaha i mə kimiaha riti truvei pen iou ia rəgi nərmama me səməme kamhəm̄wəki iou. Kimiaha riti raməni pəri nari kimrau min.”

¹⁹ Nəp̄in irəha həregi nəgkiariien nəha, rerinraha rəpou. Həuvehe kuation kuation mamhəres Iesu i mə, “Sin nəha ikani? Iou?”

²⁰ M̄iregi Iesu r̄ini pen ti nirəha i mə, “Iakani kimiaha riti ia twelef nərmama me i səiou. Iərmama sə rameitesi bred ia tikiplet kuation kimrau min.

²¹ Iou, Iəməti Iərmama, takaməkeikei memhə rəmwhen kimərai pen ia Nəkukuə Ikinan, mətə trərəha anan ti iərmama sə truvei pen iou ia rəgi nərmama me səməme kamhəm̄wəki iou. Ramasan pik mə ripkəpwəh a nətuiien.”

Nəp̄in sampam Iesu r̄ani nari irəha nərmama me səvənhi

²² Nəp̄in nəha kamhani nari irə, Iesu ruvehi bred məfwaki mini vivi Kumwesən tukwe. Məfwaki pam, nənə məkwsen muvei pen m səvənhi me nərmama me, mini pen ti nirəha i mə, “Tihəuvehi. In i n̄ipwrak.”

²³ Kurirə irə in ruvehi kap waen, məfwaki mini vivi Kumwesən tukwe. Məfwaki pam, nənə muvei pen minraha irəha pam hən̄imwi waen ia tikikap nəha.

²⁴ Nəp̄in Iesu rauvei pen minraha, in r̄ini mə, “In i n̄itek sə trərihi tərini əknek̄in nəgkiariien vi səvəi Kumwesən. Traiu ti nərmama həpik.

25 Iakani nīpārhiēnien tukumiaha i mā tapkənimwi mhə mwi waen meste takənimwi waen vi ia nītətə sə Kumwesən ramərimənu irə.”

26 Nənə irəha hani nīpu riti, mho sampam irə, mhəier mhəuvən ia Təkuər Olif.

Iesu rini mā tukamevən nərmama me səvənhi tuhap kirkiri mhəpwəh in

27 Iesu rini pen ti səvənhi nərmama me i mā, “Tukamevən kimiaha pam tihap raka ia nirak. Iakani iamīnhi irə ti nəri nə mə kimərai pen ia Nəkukuə Ikinan mə Kumwesən rini mā, ‘Iou takousi iərmama sə ramətui ti sipsip, sipsip me tuhaiu kirkiri.’

28 Mətə in tro iakətui mwi ia nemhəien səiou. Takətui raka, mevən fwe ia tənə Kalili. Iou takukupwən kimiaha tihəkurirə.”

29 Mətə Pita rini pen ti Iesu i mā, “Irəha pam tuhap raka ia niram, mətə rīpko mhə iou.”

30 Miregi Iesu rini pen tukwe in mā, “Iakani nīpārhiēnien tukw ik i ipwet ia nəpīn, kurirə rəiə rakaka səro kəru irə, ik tikini m kahar mə ikreirei iou.”

31 Mətə Pita rəgkiari asori mā, “Trini mīnuə həni mā takaməkeikei memhə krau mik, mətə ko iakəpwəh nīniiēn mə iakreirei ik.” Nənə irəha pam həni nəgkiariēn kuatia.

Iesu revən fwe ia Ketsemane, maməfwaki fwe ikīn

32 Irəha həuvən ia kwopun riti nəghīn nə Ketsemane. Iesu rini pen ti səvənhi me nərmama me i

mə, “Kĩmiaha tihaməkure ia kwopun i. Pwəh iou iakevən məfwaki.”

³³ Nənə in riri Pita, Jemes, mine Jon harevən irəha min. Ia nəp̄in nəha in rinamregi rərəha, rerin rəpou pik.

³⁴ Nənə rini pen ti nirəhar i mə, “Rerik rəpou pik ipaka iakemhə tukwe. Tiamharo i mharəpwəh napriien.”

³⁵ Nənə Iesu revən ouihi a mwi, m̄imwei ia t̄iprənə, məfwaki, maməres suatuk riti mwi mə nəp̄in nəha trukurau irə.

³⁶ In rini mə, “Tata keikei, narimnari me pam riməru tukw ik. Tikuvehi raka kap i pwəh iakəpwəh nən̄imwiiien. Mətə tikəpwəh noien rəmwhen sə iakokeikei, mətə tiko rəmwhen sə ikokeikei.”

³⁷ Nənə Iesu rəfwaki pam, m̄irərig pehe mətoni Pita mine Jemes mine Jon kamharapri. Nənə in rini pen ti Pita i mə, “Eh, Saemon, rəfo ikamapri, ko ipkətui mhə nəp̄in ouihi a uə?”

³⁸ Tiharətui mharəfwaki mə tiharəpwəh n̄imweiiien ia nərəhaien. N̄ipərhiienien, rerimiahā ragien mə tihəfwaki, mətə n̄ipwramiahā rəpou.”

³⁹ Nənə Iesu r̄irərig mevən məfwaki mwi, m̄ini a nəgkiariien sə riməni kupwən.

⁴⁰ Nənə m̄irərig pehe mwi mətə irəhar kamharapri mwi, ti nəri nə mə napriien ruvəuvehi irəhar. Nənə harfi nəm̄rinrahar, mətə harreirei mə tuharni pen nəfe tukwe in.

⁴¹ Nənə Iesu revən səro kahar irə muvehe m̄ini pen ti nirəhar i mə, “Hiamarapri, mamharuvehi

ihī napw̄isien sākīmīahar? Nəmw̄hen. Nəp̄in nəha ruvəuvehe. Iərmama riti truvei pen iou, Iəm̄əti Iərmama, ia rəgi nəmə ərəha me.

⁴² Tiharo mharərer. Pwəh saməuvən. Hətə ro, iərmama nəha tr̄ini pui iou ruvəuvehe ipaka.”

Nərmama səm̄əme kamhəmw̄əki Iesu həuvehe mhəkwtəm̄hiri in

⁴³ Nəp̄in Iesu raməgkiari ihī, Jutas, in riti ia twelef nərmama me səvəi Iesu, ruvehe irəha nərmama me həp̄ik. Pris asori me m̄ine nahatən me səvəi Loə m̄ine nəmə asori me səvəi nəkur Isrel hənərhi pen irəha. Nəpw̄in kamhəuvehi nau. Nəpw̄in kamhəuvehi n̄ipəri nei.

⁴⁴ Jutas r̄inəgkiari raka m̄inraha mə, “Iərmama sə takakei m̄in, iəm̄ə nə in nə. Kimīaha tihəkwtəm̄hiri, mhəiri raka mhəuvən, mhətui amasan mə trəpwəh napien.”

⁴⁵ Nənə nəp̄in Jutas ruvehe ia kwopun nəha, revən atukwatukw ti Iesu, m̄ini mə, “Iahatən!” Nənə makei m̄in.

⁴⁶ Jutas rakei m̄in, nənə nərmama me həuvehe mhəkwtəm̄hiri.

⁴⁷ Mətə iərmama riti sə ramərer ipaka ti Iesu reivi raka nau səvənhi, mərəi iərmama riti sə ramo tukwini nari m pris asori anan, mərəi raka n̄ikare n̄ifregin.

⁴⁸ Nənə Iesu r̄ini pen ti n̄irəha i mə, “Rəfo hiəuvehi nau me m̄ine n̄ipərpəri nei me mhəuvehe mə tihəkwtəm̄hiri iou iam̄inhi irə? Nətərigien sākīmīaha r̄inuə iou rakres riti uə?”

⁴⁹ Ia nərineiv m̄ neis m̄ine iakamarə k̄itaha m̄ kimīaha fwe ia nimwə səvəi Kumwesən, mama-hatən nərmama. Rəfo hiəpwəh nəkwtəm̄hirien

iou ia nāpīn nāha? Mətə hiāmo iamīnhi irə mə nəgkiariien sə Nəkukuə Ikinan rīmāni truvehē mukuə.”

⁵⁰ Irəha həkwtəmhiri Iesu. Nənə nərmama me pam səvənhi həpwəh in mhap.

⁵¹ Təmaruə riti rakurirə Iesu. Rauvegi a nīpwran ia ravaravar. Nərmama me həuvehe mhəkwtəmhiri.

⁵² Mətə resi raka ravaravar ia nīpwran maiu auər a map.

Iesu rərər ia nāmri nāmə asori me səvəi nəkur Isrel

⁵³ Nərmama me həiri Iesu mhəuvən ti pris asori anan. Pris asori me mīne nāmə asori me səvəi nəkur Isrel, mīne nahatən me səvəi Loa, hənousəsimwīn pen pam raka irəha me tukwe.

⁵⁴ Nəpīn həiri pen Iesu mamhəuvən, Pita rakurirə ia Iesu mamavən isipwīn tukwe meste nari fwe ia nīkare nīmwə səvəi pris asori anan. Nənə muvniwə maməkure irəha iotukwininari me, mamərhiəpw ia napw.

⁵⁵ Nənə pris asori me mīne nāmə asori me səvəi nəkur Isrel kamhətui nərmama nepwīn mə tuhəni irapw nəri ərəha riti sə Iesu rīno uə rīmāni. Nāmə asori me hokeikei mə tuhəregi pwəh housi əpune Iesu tukwe. Mətə irəha həkətə mhə nari riti.

⁵⁶ Rəknekīn ti nīrəha ti nəri nə mə nərmama həpīk həkəmter mamheikuə ia nəfe hənətoni Iesu rīno uə hāməregi in rīmāni, mətə nəgkiariien səvənraha rīpkuvehe mhə mo kuatia.

⁵⁷ Nənə nərmama nepwīn həkəmter mamheikuə ia Iesu mamhəni mə,

58 “Kĩmaha iahəregi iəmə i rĩməni mə, ‘Iou takouraha nimwə i səvəi Kumwesən sə nərmama həno ia rəgĩnraha. Nəpĩn kahar rukurau takuvrhəkin riti mwi nərmama tuhəpwəh noien ia rəgĩnraha.’”

59 Həni iamĩnhi irə, mətə nəgkiariien mwi səvənraha rĩpko mhə kuatia.

60 Nənə pris asori anan rərəer ia kurkwān ia nirəha mərəs pen Iesu i mə, “Nəgkiariien riti riwən tikini? Rəfo ia nəgkiariien nəha irəha kamhəni mamhousi ik irə?”

61 Mətə Iesu rəpnāpen, məpwəh nəgkiariien.

Nənə pris asori anan rərəs pen mwi mə, “Rəfo? Ik Kristo? Kumwesən sə kamini vivi in tini nə ik?”

62 Mĩregi Iesu rini mə, “Iou i. Tukamevən kĩmiaha tihətoni iou, Iəməti Iərmama, takaməkure ia nĩkare Kumwesən mwatuk sə in nĩskaiien səvənhi rasori. Tihətoni mwi iou takauvehe ia nəpuə me ia nĩmagouagou.”

63 Nənə nəpĩn pris asori anan rĩregi, reitehi karkahu səvənhi, mĩni mə, “Kĩtaha tsətui iərmama riti mwi tro pui iəmə i ti nəfe?”

64 Hiəuvəregi raka mə in rini ərəha Kumwesən. Nətərigien səkĩmiaha mə tsəfo irə?”

Nənə irəha pam həni mə Iesu traməkeikei memhə.

65 Nəpwĩn həkəmter mhərgəvəsi pen in. Nəpwĩn housəman nənimen, mamhəuəsi in, mamhəni mə, “Ni ro nəgkiariien sə ruku pen ti Nənimwĩn mə sin ruəsi ik!” Nənə naruagən me səvəi pris asori anan irəha mwi həuvehi mhəpwĩ.

Pita rini mə in rĩreirei Iesu

⁶⁶ Pita in fwe inhəriþw ia nıkare nimwə səvəi pris asori anan. Nənə pran riti sə ramo tukwini nari m pris asori anan ruvehe.

⁶⁷ Nəþin rətoni Pita ramərhiəpw ia napw, rəti əter irə, mīni mə, “Ik mwi ikınamavən pəri kımirau Iesu iəmə Nasaret.”

⁶⁸ Miregi Pita rini mə, “Rekəm. Iou iakreirei iəmə nəha, mireirei nəfe i ikamini.” Nənə Pita rəpwəh nıkare nimwə səvəi pris asori anan mevən ipaka ti kwəruə asori riti sə nərmama kamhəuvnimwə pehe irə. Nənə rəiə riti rakaka.

⁶⁹ Nənə pran sə ramo tukwini nari ruvehe minamini mwi ti nərmama səməme kamhərer ipaka ti Pita i mə, “Iəmə i in riti ia nirəha.”

⁷⁰ Mətə Pita rini mwi mə, “Rekəm. Rıþko mhə iou riti ia nirəha.”

Nənə hərəer ouihi a mwi. Nərmama səməme kamhərer ipaka tukwe in həni pen mwi mə, “Nıþərhiendien, ik riti ia nirəha ti nəri nə mə ik iəmə Kalili.”

⁷¹ Miregi Pita rini mə “Mə iakameikuə pwəh Kumwesən rərpwin noien ərəha səiou. Iakani pehe tukumiaha i kwəsua hi anan mə iou iakreirei iəmə nəha kımiaha hiaməni.”

⁷² Pita rini iamınhi irə nənə təkwtəkwuni a rəiə rakaka səro kəru irə. Nənə Pita rerin rırhi nəgkiariien sə Iesu rıməni pen tukwe in mə, “Kurirə rəiə rakaka səro kəru irə, tikini m kahar mə ikreirei iou.” Pita rerin rırhi. Nənə rerin rərkwəpır, rasək.

15

Iesu rərəer ia nəmri Paelat

¹ Ia nəpnəpɪn pris asori me mine nəmə asori me səvəi nəkur Isrel mine nahatən me səvəi Loa mine nərmama pam ia nəkureien səvənraha hərai sun nəgkiariien səvənraha, mhərihi Iesu, mhəri mhəuvən, mhəmri pen in ia rəgi Paelat.

² Nənə Paelat rəres pen Iesu i mə, “Ik kig səvəi nəkur Isrel?”

Miregi Iesu rini mə, “Ik ikani.”

³ Ia nəpɪn nəha pris asori me kamhəni ərəha Iesu ia narimnari me rɪpɪk.

⁴ Ro pen Paelat rəres pen mwi tɪ Iesu i mə, “Nəgkiariien riti riwən tikini pen tɪ nirəha i? Regi ro narimnari me rɪpɪk kamhəni ərəha ik irə.”

⁵ Mətə Iesu rəpwəh nəgkiariien. Nənə Paelat rərkərinari irə.

⁶ Noien riti nəha ikɪn Paelat ramo ia nuk me pam ia nəpɪn səvəi nəvegɪnien asori nəha Pasova. Raməsəni iərmama riti sə nəkur Isrel həməni rier ia kalapus mamevən.

⁷ Ia nəpɪn nəha iərmama riti raməmak fwe ia kalapus nəghɪn nə Parapas. Kiməuvehi puvn-imwə in ia kalapus irəha nərmama me nepwɪn tɪ nəri nə mə hənəusi əpune iərmama ia nəpɪn səvəi naruagəniien riti.

⁸ Ro iamɪnhi irə nərmama həpɪk həuvehe tɪ Paelat mənəmhəres pen mə trəsəni iərmama riti rier ia kalapus rəmwhən sə ramo mɪnraha ia nuk me.

⁹ Miregi Paelat rini pen tɪ nirəha i mə, “Kimiaha hiokeikei mə takəsəni kig səvəi nəkur Isrel rier ia kalapus?”

¹⁰ Paelat ræres pen irəha iam̄inhi irə ti nəri nə mə in rukurən mə pris asori me hāməuvei pen Iesu ia rəḡin ti nām̄wəkiiēn sāvənraha.

¹¹ Nənə Paelat ræres pen irəha, mətə pris asori me hærer kukurau mamhərhiərhi nərmama, mamhəni pen ti nirəha i mə tuhəres pen Paelat i mə trəpwəh narakaiēn ia Iesu mətə traraka ia Parapas.

¹² Ro iam̄inhi irə Paelat rəḡkiari mwi m̄inraha m̄ini mə, “Tr̄ini m̄inuə iakəsēni Parapas rier ia kalapus, rəfo ia iərmama sə hiaməni mə in kig sāvəi nəkur Isrel?”

¹³ Miregi irəha həkwein əpwəm̄wis mwi mə, “Ərui tərini pen in ia nei kamarkuau!”

¹⁴ Miregi Paelat rini pen ti nirəha i mə, “Ti nəfe? Nəfe nəha nərəhaiēn in rino?”

Mətə həni asori mwi mə, “Ərui tərini pen in ia nei kamarkuau!”

¹⁵ Nərmama me həpik nənə Paelat rokeikei mə tro rerinraha rəpw̄iuən. Ro pen rəsēni Parapas rier ia kalapus mamevən. Nənə Paelat rini pen ti naruagən me mə tuhərisi Iesu. Hərisi pam nənə Paelat rəsēni pen Iesu ia rəḡinraha mə tuhərui tərini pen ia nei kamarkuau.

Naruagən me həris əkenhin ia Iesu

¹⁶ Naruagən me həiri Iesu mhəier mhəuvən ia nəkwai nimwə asori sāvəi Paelat. (Nimwə nəha nəghin nə Praetoriam.) Nəp̄in hapirapw fwe ik̄in, həkwein irəha me nepw̄in ia kusen sāvənraha həuvehe,

¹⁷ mharkahu pen karkahu əruerəv riti m Iesu rəmwhen ia karkahu sāvəi kig. Həuvehi rəhi

mhəuvnhi kəfəfau irə səvəi kig, mhəfəfau pen ia kənkəpwə.

¹⁸ Hənaməkwein pen irə mə, “Ik kig səvəi nəkur Isrel kimaha iahəsiai ik!”

¹⁹ Irəha həuəsi kənkəpwə ia rigi nei, mhərgəvəsi in, mhənimwi nukurhunraha ia nənimen mamhəuvnhi nisaiien irə.

²⁰ Nəpən hənaris əkenhin raka irə, həuvehi raka karkahu əruerəv irə, mharkahu pen tənari ihi səvənhi, mhəiri in mhəier mə tuhərui tərini pen ia nei kamarkuau.

Naruagən me hərui tərini pen Iesu ia nei kamarkuau

²¹ Irəha həiri Iesu, mamhəuvən. Ia suatuk naruagən me hətoni iəmə Saerin riti. Nəghin nə Saemon. In tata səvəi Aleksanta mine Rufas. Ruku pen fwe ia rukwənu mauvehe i ia taon. Naruagən me həkeikei min mə trəvrani nei kamarkuau səvəi Iesu.

²² Həiri Iesu mhəuvən ia kwopun riti nəghin nə Kolkota (Nipwrai nəhag nəha kwopun səvəi kerhə ia iərmama)

²³ Irəha həuvei pen waen min kəvti pen nimwai nari riti rəfiə trəsitu muəsi nəmisəien. Mətə Iesu rəpwəh nənimwiien.

²⁴ Irəha hərui tərini pen Iesu ia nei kamarkuau, mharə mhəuai kirkəri tənari me səvənhi, mhəuini nari riti sə trahatən pen mə sin truvehi nəfe tənari səvənhi.

²⁵ Hərui tərini pen Iesu ia nei kamarkuau ia naen klok ia nəpnəpən.

²⁶ Nəkukuə kimərai mə Iesu tremhə ti nəfe rini mə:

IN I KIG SƏVƏI NƏKUR ISREL

²⁷ Nəp̄in həruī tərini pen Iesu ia nei kamarkuauī, həruī tərini pen mwī rakres mi kəru ia nei kamarkuauī, riti ia n̄ikare Iesu mwatuk riti ia n̄ikaren mour.

²⁸ a

²⁹ Nənə nərmama səməme həukurau pehe ia sutuk, kamhəni ərəha Iesu, mamharis əkenh̄in irə, mamhounouini kənkəpwənraha me, mamhəni mə, “Ik nə iəmə ikiməni mə tikouraha nimwə səvəi Kumwesən marə muvrhəkin mwī ia nəp̄in kahar.

³⁰ Ita, uvehim̄iru ik, maraka ia nei kamarkuauī meiwaiu pehe!”

³¹ Pris asori me m̄ine nahatən me səvəi Loa, irəha mwī kamhəni ərəha Iesu, mamharis əkenh̄in irə, mamhəni pen t̄i n̄irəha me i mə, “In ruvəuvehim̄iru raka nərmama həp̄ik, mətə ko ripkuvehim̄iru atukw mhə in.”

³² Həni mə, “In Kristo. In kig səvəi nəkur Isrel. Ramasan mə raraka ia nei kamarkuauī meiwaiu pehe pwəh kitaha sət̄oni mhəni n̄ipər̄hienien irə.” Iərman mi nəha kəru k̄inərui tərini pen irau ia nei kamarkuauī irəhar Iesu, irau mwī krauni ərəha in.

Iesu remhə

³³ Ia kurkwai nəp̄in ia ran nəpitəvien ruvehe mousəman kwopun me pam ia tənə nəha meste aoa kahar rukurau.

³⁴ Nənə ia tri klök ia nərvarəv Iesu rasək əpwəm̄wis m̄ini mə, “Eloi, Eloi, lama sapaktani?”

a 15:28: Niutestamen me nepw̄in k̄imərai ia nəgkiariien səvəi nəkur Kris kupwən həni nəgkiariien riti mwī ia kwopun i r̄ini mə, “Ia noien nəha nəgkiariien səvəi Nəkukuə İkinan ruvehe mukuə sə rani mə, ‘Irəha həvsini in mə in riti mwī ramərui Loa.’ ” **15:29:** Sam 22:7, Sam 109:25, Mak 14:58 **15:33:** Amos 8:9 **15:34:** Sam 22:1

Nipwrai nægkiariien naha, in i mə, “Kumwesən səiou, Kumwesən səiou, rəfo ikap raka ia nirak iamihhi?”

³⁵ Nərmama nepwin səməme kamhərer mamhəspau ia Iesu həregi nægkiariien naha, mhəni mə, “Həregi ro, iəmə i raməkwein Profet Elaeja.”

³⁶ Nənə riti ia nirəha raiu muvehi nipəri koton, meitesi ia waen sə rəfiə, mipiri pen ia nusvenhi rəgi nei riti, muvehi pen mə Iesu trənimwi, mini mə, “Pəpim ro pwəh sətoni mə Profet Elaeja tru-vehe muvehi raka iəmə i ia nei kamarkuau i uə rekəm.”

³⁷ Mətə Iesu rasək əpwəmwis, muvehi neiahagien səvənhi sampam, memhə.

³⁸ Ia nəpın naha tinari sə rəgher tukuahag kwopun ikinan anan fwe ia nəkwai nimwə səvəi Kumwesən reitehi nipərin kəru fwe irənhə meste nari fwe inhəripw.

³⁹ Iəmə asori riti səvəi naruagən me ramərer maməti pen mətoni Iesu. Nəpın rətoni Iesu ruvehi neiahagien səvənhi sampam, memhə iamihhi irə, rini mə, “Nipərhiendien iəmə i in Tini Kumwesən.”

⁴⁰ Nipran me nepwin kamhərer isipwin kwopti ti Iesu mamhəspau irə. Meri Maktala, mine Salome, mine Meri mama səvəi Jemes mine Joses, irəha minraha.

⁴¹ Nəpın Iesu rinamavən fwe ia tənə Kalili nipran mirəhar naha kamhəkurirə i, mamhasitu irə. Nipran me nepwin mwi həpik, nəpın Iesu ruvehe ia Jerusalem, irəha mwi həkurirə in mhəuvehe.

Josefrinimwi Iesu

⁴² Fraete, nāpīn kamāpnāpenā irā tī Sapat, tī nāri nā mā nāruarāv meri rīnamivā,

⁴³ Josef iāmā Aramatia revān mā trāres Paelat mā ko Paelat rāsēni in ruvehi nīpwrai Iesu. (Josef in mwi ramākure irāha nāmā asori me sāvāi nākur Isrel nāpīn housāsīmwin irāha me. Nārmama kamhāsiai in. Josef rameitenhi mā trātoni nītātā sā Kumwesān ramārimānu irā truvehe.) Josef rātāgase ia Paelat, mevān māres nīpwrai Iesu.

⁴⁴ Nāpīn Josef rāres pen Paelat tī nīpwrai Iesu, Paelat rārkārinari, mīreirei mā Iesu ruvamhā pārhien uā rekām. Ro iamīnhi irā rākwein pen iāmā asori sāvāi naruagān me māres pen tukwe in mā, “Nīpārhiēnien Iesu ruvamhā raka?”

⁴⁵ Mīregi iāmā asori sāvāi naruagān me rīni mā, “Nīpārhiēnien Iesu ruvamhā raka.”

Nāpīn Paelat rīregi, rāsēni Josef mā, “Ikukurān nevānien muvehi raka nīpwran.”

⁴⁶ Josef revān muvehi nāmri tinari kani mā linen, muvehi raka nīpwrai Iesu ia nei kamarkuauī, muvegi irā. Muvegi pam, muvehi mevān, māmri pen ia nīpāgi kārūāterei riti kīnārai ārori raka, nānā māśākūwūśākūwū kārūāterei asori riti mārapinhā pen kwārūā irā.

⁴⁷ Ia nāpīn nāha Meri Maktala mīne Meri mama sāvāi Josēs krouātā kwopun nāha kāmri pen Iesu ikīn.

16

Iesu rātui mwi ia nemhāien sāvānhi

¹ Rīnamāruarāv, nāpīn Sapat rīno sampam, Meri Maktala, mīne Salome, mīne Meri mama sāvāi Jemes, haruvehi nāmri nīmwai nari me nepwīn

sə nɪpekɪnraha rapein amasan, mə tuharevən mharəmri pen ia nɪpwrai Iesu.

² Ia Sante, ia nəpnəpɪn anan, irəhar hənamarevən fwe ia nɪpəg.

³ Ia suatuk kamharəres irəhar me i mə, “Sin nəha trasitu ia kitahar, məpəkɪr raka kəruətərei nəha ramo tukuahag kwəruə ia nɪpəg?”

⁴ Mətə nəpɪn harapirapw fwe ikɪn, harəti pen mharətoni kəruətərei asori nəha kɪnəpəkɪr raka raka i.

⁵ Nənə harevən ia nəkwai nɪpəg, mharətoni iərmama riti raməkure ia nɪkarenrahar mwatuk, mamarkahu ia karkahu sə rəpwəmwiəs məpsan. Irəhar harətoni, nənimenrahar rier.

⁶ Mətə iərmama nəha rɪni pen ti nɪrəhar i mə, “Nəmri mirəhar trəpwəh nɪerɪen. Hiamarətui Iesu, iəmə Nasaret sə kɪnərui tərɪni pen ia nei kamarkuau. In riwən i. Rɪnətui raka ia nemhəien səvənhi. Harətoni ro kwopun kɪnəmri pen nɪpwran raməmakkɪn.

⁷ Mətə tiharevən mharni pen ti nərmama me səvənhi mɪne Pita mə Iesu trukupwən ia kɪmɪaha mamevən fwe ia tənə Kalili. Kɪmɪaha tihətoni in fwe ikɪn rəmwhən rɪmənɪ tukumɪaha i.”

⁸ Nənə nɪprən mirəhar nəha harhekɪr pɪk, mharətəmnɪmwɪn, mharier, mharap ia nɪpəg. Mətə harəpwəh nəvisauien nəfe kɪmənɪ pen ti nɪrəhar i, ti nəri nə mə harhekɪr.

Meri Maktala rətoni Iesu

⁹ Sante ia nəpnəpɪn Iesu rətui mwi ia nemhəien səvənhi, mukupwən mɪer irapw ti Meri Maktala,

pran sə fwe kupwən Iesu rīnəkoui irapw nəremhə me irə irəha pam sefen.

¹⁰ Meri revən mətə nərmama me səməme kamharə pəri irəha Iesu kupwən. Kamhəkure ti Iesu, mamhasək tukwe. Meri ruvehe mīni pen ti nirəha i mə “Iakinətə Iesu.”

¹¹ Nəpīn həregi mə Iesu rīnətui mwi ia nemhəien səvənhi, mhəregi mwi mə Meri rətoni, nənə həpkīni mhə nīpərhiēnien irə.

¹² Kurirə irə kəru ia nirəha krouier ia taon rouavən ia suatuk. Nənə Iesu rier irapw ti nirau. Krouətə nīpwrān ropə iti.

¹³ Iərman mi nəha krouərīg rouevən ti nərmama me səvəi Iesu, rouəvisau mīnraha, mətə irəha həpwəh nīniēn nīpərhiēnien ia nəgkiariēn səvənrau.

¹⁴ Kurirə irə nərmama me nəha səvəi Iesu irəha eleven kamhəkure mamhani pəri nari. Ia nəpīn nəha Iesu rier irapw ti nirəha, maməski irəha ti nəri nə mə kənkəpwənraha rīskai. Nahatətəien səvənraha riwən. Hənəpwəh nīniēn nīpərhiēnien ia nəgkiariēn səvəi Meri, mhəpwəh mwi nīniēn nīpərhiēnien ia iərmama səməmi nəha krīnouətoni Iesu mə rīnətui pərhiēn mwi ia nemhəien səvənhi.

¹⁵ Iesu rīni pen ti nirəha me i mə, “Həuvən ia kwopun me pam ia tīprənə i, mhəvisau irapw nəgkiariēn amasan səiou m nərmama me pam.

¹⁶ Iərmama sə trīni nīpərhiēnien ia nəgkiariēn amasan səiou, ko pəptaes irə, Kumwesən truvehimīru in. Mətə iərmama sə trəpwəh

nɪniien nɪpərhiien ia nəgkiariien amasan səiου, Kumwesən trərpwɪn noien ərəha me səvənhi.

¹⁷ Nərmama səməme kamhahətətə ia nirak tuho nɪmtətien me i. Irəha tuhəkoui irapw nəremhə me ia nərmama ia nəghik. Irəha tuhəgkiari ia nəgkiariien səvəi nəkur əpə.

¹⁸ Irəha tuhəuvehi snek me səməme kamhahi əpune nərmama. Trini minuə irəha hənɪmwi nari riti kəvti pen nɪmwai nari sə ramousi əpune iərmama, ko rɪpkuəsi mhə irəha. Irəha tuhərapɪ nərmama səməme nemhəien rarə ia nirəha mho irəha həuvehe mhəsaniin.”

¹⁹ Nəpɪn Iesu Iərimənu rɪnəgkiari pen pam mɪnrəha, kuvehi utə in revən fwe ia neiai, məkure ia nɪkare Kumwesən mwatuk.

²⁰ Nənə nərmama me səvənhi həuvən mhəvisau ia kwopun me pam. Nəpɪn kamhəvisau irə, Iərimənu ramarə ti nirəha, mamə nɪmtətien me mə nərmama tuhətoni, mhəni nɪpərhiien ia nəgkiariien amasan səvənhi.

16:17: Wok Me 2:4, Wok Me 8:7, 10:46 **16:18:** Luk 10:19, Wok Me 28:3-6 **16:19:** Wok Me 2:33-34 **16:20:** Wok Me 14:3, Hip 2:3-4

Nəkukuə Ikinan
The New Testament in the Nafe (Kwamera) language
of Southeast Tanna, TAFEA Province, Vanuatu
Niutestamen long lanwis Nafe blong Vanuatu.
Le Nouveau Testament dans la langue Nafe de
Vanuatu.

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nafe (Nafe)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-06-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

26b0f540-c192-5878-be67-18ede9ab1416